

„РАЙКОВ-2015” ЕООД ЕИК 203802324

с. Крибул 2951, община Сатовча, област Благоевград, тел. 0893 852 688

e-mail: djeihan.mollov@abv.bg

Информация

за преценяване на необходимостта от ОВОС на инвестиционно предложение: „Добив и първична преработка на скалнооблицовъчни материали – гнайси от находище „Дълбок дол” - участъци „Запад”, „Изток“ и „Юг”, община Хаджидимово, област Благоевград ”, съгласно чл. 2, т.6 от Закона за подземните богатства

/Приложение № 2 към чл. 6 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (Изм. - ДВ, бр. 3 от 2006 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 3 от 2011 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 12 от 2016 г., в сила от 12.02.2016 г., изм. - ДВ, бр. 3 от 2018 г., изм. - ДВ, бр. 31 от 2019 г., в сила от 12.04.2019 г.)

УПРАВИТЕЛ:

Ясен Райков

2023 г.

I. Информация за контакт с възложителя.....	4
II. Резюме на инвестиционното предложение.....	4
1. Характеристики на инвестиционното предложение.....	4
а) размер, засегната площ, параметри, мащабност, обем, производителност, обхват, оформление на инвестиционното предложение в неговата цялост.....	4
б) взаимовръзка и кумулиране с други съществуващи и/или одобрени инвестиционни предложения.....	11
в) използване на природни ресурси по време на строителството и експлоатацията на земните недра, почвите, водите и на биологичното разнообразие.....	12
г) генериране на отпадъци - видове, количества и начин на третиране, и отпадъчни води.....	13
д) замърсяване и вредно въздействие; дискомфорт на околната среда.....	14
е) риск от големи аварии и/или бедствия, които са свързани с инвестиционното предложение.....	16
ж) рисковете за човешкото здраве поради неблагоприятно въздействие върху факторите на жизнената среда по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на Закона за здравето.....	22
2. Местоположение на площадката, включително необходима площ за временни дейности по време на строителството.....	19
3. Описание на основните процеси (по проспектни данни), капацитет, включително на съоръженията, в които се очаква да са налични опасни вещества от приложение № 3 към ЗООС.....	24
4. Схема на нова или промяна на съществуваща пътна инфраструктура.....	30
5. Програма за дейностите, включително за строителство, експлоатация и фазите на закриване, възстановяване и последващо използване.....	30
6. Предлагани методи за строителство.....	32
7. Доказване на необходимостта от инвестиционното предложение.....	32
8. План, карти и снимки, показващи границите на инвестиционното предложение, даващи информация за физическите, природните и антропогенните характеристики, както и за разположените в близост елементи от Националната екологична мрежа и най-близко разположените обекти, подлежащи на здравна защита, и отстоянията до тях.....	32
9. Съществуващо земеползване по границите на площадката или трасето на инвестиционното предложение.....	35
10. Чувствителни територии, в т.ч. чувствителни зони, уязвими зони, защитени зони, санитарно-охранителни зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди и др.; Национална екологична мрежа.....	37
11. Други дейности, свързани с инвестиционното предложение (например добив на строителни материали, нов водопровод, добив или пренасяне на енергия, жилищно строителство).....	37
12. Необходимост от други разрешителни, свързани с инвестиционното предложение.....	37

III. Местоположение на инвестиционното предложение, което може да окаже отрицателно въздействие върху нестабилните екологични характеристики на географските райони, поради което тези характеристики трябва да се вземат под внимание, и по-конкретно:

1. съществуващо и одобрено земеползване.....	38
2. мочурища, крайречни области, речни устия.....	39
3. крайбрежни зони и морска околна среда.....	39
4. планински и горски райони.....	39
5. защитени със закон територии.....	39
6. засегнати елементи от Националната екологична мрежа.....	39
7. ландшафт и обекти с историческа, културна или археологическа стойност.....	39
8. територии и/или зони и обекти със специфичен санитарен статут или подлежащи на здравна защита.....	39

IV. Тип и характеристики на потенциалното въздействие върху околната среда, като се вземат предвид вероятните значителни последици за околната среда вследствие на реализацията на инвестиционното предложение:

1. Въздействие върху населението и човешкото здраве, материалните активи, културното наследство, въздуха, водата, почвата, земните недра, ландшафта, климата, биологичното разнообразие и неговите елементи и защитените територии.....	39
2. Въздействие върху елементи от Националната екологична мрежа, включително на разположените в близост до инвестиционното предложение.....	52
3. Очакваните последици, произтичащи от уязвимостта на инвестиционното предложение от риск от големи аварии и/или бедствия.....	52
4. Вид и естество на въздействието (пряко, непряко, вторично, кумулативно, краткотрайно, средно- и дълготрайно, постоянно и временно, положително и отрицателно).....	54
5. Степен и пространствен обхват на въздействието - географски район; засегнато население; населени места (наименование, вид - град, село, курортно селище, брой на населението, което е вероятно да бъде засегнато, и др.).....	55
6. Вероятност, интензивност, комплексност на въздействието.....	55
7. Очакваното настъпване, продължителността, честотата и обратимостта на въздействието.....	56
8. Комбинирането с въздействия на други съществуващи и/или одобрени инвестиционни предложения.....	56
9. Възможността за ефективно намаляване на въздействията.....	56
10. Трансграничен характер на въздействието.....	56
11. Мерки, които е необходимо да се включат в инвестиционното предложение, свързани с избягване, предотвратяване, намаляване или компенсиране на предполагаемите значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.....	56
V. Обществен интерес към инвестиционното предложение.....	58

I. Информация за контакт с възложителя:

1. Име, постоянен адрес, търговско наименование и седалище.

Име - "РАЙКОВ-2015" ЕООД, ЕИК 203802324

Седалище - с. Крибул, общ. Сатовча, област Благоевград

Управител на фирмата възложител: Ясен Райков

2. Пълен пощенски адрес - с. Крибул 2951, общ. Сатовча, област Благоевград

3. Телефон, факс и e-mail. - GSM 0893 852 688; 0894 313 570, e-mail: djeihan.mollov@abv.bg

4. Лица за контакти. - Ясен Райков-0893852688; Джейхан Моллов-0894313570; инж.Анелия Александрова – 0886 721 869.

II. Резюме на инвестиционното предложение

1. Характеристики на инвестиционното предложение:

а) размер, засегната площ, параметри, мащабност, обем, производителност, обхват, оформление на инвестиционното предложение в неговата цялост.

Инвестиционно предложение (ИП) на "Райков-2015" ЕООД, за добив и първична преработка на скалнооблицовъчни материали - гнайси от находище "Дълбок дол" - участъци „Запад“, „Изток“ и „Юг“, в землището на село Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград е **ново** инвестиционно предложение. То е изготвено въз основа на заявено от Възложителя пред Министъра на енергетиката търговско откритие, предпоставка за издаването, на което е положително решение по ОВОС или решение да не се извършва ОВОС. По този повод е инициирана настоящата процедура.

"РАЙКОВ-2015" ЕООД, ЕИК 203802324 е титуляр на Разрешение № 507 от 13.06.2019 г. за проучване на скалнооблицовъчни материали в площ "Дълбок дол", разположена в землището на село Абланица, община Хаджидимово, издадено от министъра на енергетиката.

Въз основа на издаденото разрешение на 10.01.2020 г. между "Райков-2015" ЕООД и Министъра на енергетиката е сключен договор за проучване на скалнооблицовъчни материали - подземни богатства по чл.2, ал.1, т.6 от Закона за подземните богатства в площ „Дълбок дол“, община Хаджидимово, област Благоевград“.

След завършване на проучването в площта е изготвен „Доклад за резултатите от извършеното геоложко проучване на скалнооблицовъчни материали в находище „Дълбок дол“ – участъци „Запад“, „Изток“ и „Юг“ с. Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград, с изчисление на запаси и ресурси от гнайси“, по състояние към 10.09.2022 г. “.

Докладът е разгледан на заседание на Специализираната експертна комисия (СЕК) към МЕ на и приет с Протокол № НБ-14/05.12.2022 г. (копие от писмо изх. № Е-26-Р-138/19.06.2023 г. на МЕ - Приложение № 1). В писмото изрично е указано, че удостоверението за търговско откритие ще бъде изготвено и предоставено съгласно чл.21, ал.7, т. 2 от Закона за подземните богатства, след решение да не се извършва ОВОС или положително решение по ОВОС за инвестиционното предложение.

В таблицата по-долу са показани изчислените в окончателния геоложки доклад за находище „Дълбок дол“ и приети количества на запаси и ресурси от гнайси, и обема на откривката по блокове за трите участъка:

Блок и категория на запасите и ресурсите	Площ, м ²	Средна дебелина откривка, м	Обем на откривката, хил.м ³	Ср. пол. дебелина, м	Общ обем*, м ³	Обем скална маса, м ³	Обем на запаси**/ресурси**, хил.м ³	Рандеман на плочи, кв.м /куб. м
Участък „Запад“								
Блок З(122)-Вероятни запаси	45234.1	3,3	149.3	15,2	963.6	814.3	542.9	14
Участък „Изток“								
Блок И1(122)-Вероятни запаси	27814.5	2,3	64,0	15,5	583.1	519.1	346.1	14
Блок И2(333)-Предполагаеми ресурси	41139.8	3.3	135.8	34.8	1524.7	1388,9	926,0	14
Блок И3(333)-Предполагаеми ресурси	55696,9	3,5	194,9	21,1	1258,7	1063,8	709,2	14
Участък „Юг“								
Блок Ю1(122)-Вероятни запаси	27650.8	2,5	69,1	17,7	549,9	480,8	320.5	14
Блок Ю2 (332) - Предварително установени ресурси	36801.2	2.3	84.6	15.6	760.5	675.9	450.6	14
Находище „Дълбок дол“								
Всичко запаси - (122)	100699.4	2.7	282.4	16.1	2096.6	1814.2	1209.5	14
Всичко ресурси (332 + 333)	133637,9	3.1	415.3	28.6	3543.9	3128,6	2085,8	14

Средният добив на плочи от 1 м³ добити гнайси за находището е 14 м², като при средна дебелина на плочите 3 см, средният обемен рандеман е 42%.

Както се вижда и от таблицата по-горе общата площ на находището е 234337.3 м² (234.3 дка), като по участъци е следната – уч. „Запад“ с площ 45234.1 м² (45,2 дка), уч. „Изток“ има два контура с обща площ 124651.2 м² (124,6 дка) и уч. „Юг“ с площ 64452.0 м² (64,5 дка). Към територията на находището не се иска допълнителна площ и проектоконцесионната площ съвпада с тази на находището. Всички участъци попадат в землището на с. Абланица.

В площта на **блоковете с изчислени запаси** в трите участъка от находището ще се извършва добивът на гнайси, по открит кариерен способ в обем от 5000 м³ годишно. Изчислените и приети геоложки запаси от гнайси за скалнооблицовъчни материали в участък „Запад“ са 542,9 хил. м³, за участък „Изток“ са 346,1 хил. м³, а приетите запаси от гнайси за участък „Юг“ са 480,8 хил. м³. Към два от участъците – „Изток“ и „Юг“ са изчислени и ресурси в три отделни блока, като общото им количество е в размер на 2085,8 хил. м³. Количеството на материалите от откривката за блоковете със запаси е 282,4 хил.м³, а за блоковете с ресурси – 415,3 хил.м³.

Качествена характеристика на материалите. Скалнооблицовъчните материали от находище „Дълбок дол“ са представени изцяло от гнайсите на Въчанската свита, които тук са определени като мигматизирани дребнозърнести мусковитови до биотит мусковитови, не винаги с ясно изразени „очи“, светлосиви на цвят, слабо изветрели, често редуващи се с шисти и гранитизирани гнайси, като последните не се цепят и не са подходящи за скалнооблицовъчни цели. Всички залягат почти хоризонтално с наклони $5-10^0$, а съотношението е 2:1 в полза на гнайсите. Последните по минерален състав имат главни минерали - калиев фелдшпат, плагиоклаз, кварц и мусковит. Вторични минерали са гранат и биотит, а акцесорните са ортит, апатит и циркон. Микроскопски е установено, че там където има „очи“, те са изградени главно от калиев фелдшпат с микроклинова решетка, от микроклин и кварц или микроклин, кварц и плагиоклаз. Около „очите“ са разположени фини ивички, изградени от кварц-фелдшпатов дребнозърнест агрегат и обилен едролюспест мусковит. Подреждането на мусковитовите люспи успоредно на удължението придава шистозния облик на скалата.

Физикомеханичните показатели на скалнооблицовъчните гнайси отговарят на техническите изисквания за скали, от които се добиват цепени плочи. Качествената им характеристика е направена въз основа на резултати от лабораторните изпитания на проби взети от проучвателни изработки, като те са окачествени по евростандартите БДС EN 12670:2006 „Естествени каменни материали“ и БДС EN 1341:2013 „Плочи от естествени скални материали за външно павиране“, с въвеждането на които се отменят българските стандарти БДС 7718-74 „Материали строителни скални“ и БДС 7717-75 „Плочи цепени от скални материали“.

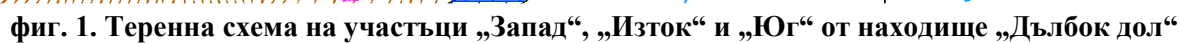
Съгласно изискванията на евростандартите е необходимо стойностите на свойствата и показателите на плочите да бъдат декларирани. Конкретните показатели и стойностите им, изискуеми за годността на плочите за съответното им приложение са утвърдени от инвеститора, като при определянето им са използвани стойностите на показателите и изискванията на отменените български стандарти. Този подход е възприет, тъй като в европейския стандарт не са определени конкретни лимитиращи стойности за съответното приложение на плочите. С прилагането на изискванията на отменените БДС се счита, че се постига качество на плочите, утвърдено при дългогодишната им употреба и досегашната строителна практика.

Покрити са изискванията за коефициент на мразоустойчивост над 0.7 и коефициент на изстриваемост под 1.5 g/cm^2 , с което е установено, че скалнооблицовъчните материали - гнайси могат да се използват като плочи за вътрешни и външни облицовки и настилки.

Процесът на добив включва следните дейности:

Минно-техническите условия са благоприятни за развитие на открити добивни работи по запасите в трите кариерни участъка – „Запад“, «Изток» и „Юг“, разделени от дерето Дълбок дол и общинския земеделски път, и наименувани спрямо разположението си от него – фиг. 1.

Контурите на блоковете с изчислени запаси на долната фигура са в зелен цвят, като първоначалният добив ще започне от Блок 3(122), съвпадащ с участък „Запад“, на който съществуваше стара кариера и е прокарана нова проучвателна кариерна изработка, в етапа на геоложките проучвания на площ „Дълбок дол“. Площта на блоковете със запаси е 100,7 дка.

Контурите на блоковете в син цвят са към участъци „Изток“ и „Юг“, като към участък „Изток“ са два, съответно разделени в контур „1“ и контур „2“. Последният е разположен отделно на север от контур 1. В тези блокове са изчислени предполагаеми и предварително установени ресурси, разпределени по блокове и категории, съответно Блок И2(333) и Блок И3(333) за участък „Изток“, и Блок Ю2(332) за участък „Юг“. Площта на блоковете с ресурси е 133,7 дка.

Ресурсите са изчислени количества от скалнооблицовъчни материали в по-ниска степен на достоверност, поради което за тях е необходимо извършване на допълнителни геолого-проучвателни дейности в периода на експлоатация на находището, т.н. „експлоатационно проучване“, с цел прекатегоризирането им в запаси. Добив в тях може да бъде извършен след това проучване в края на концесионния 35-годишен период или след получаване на разрешение от Министерството на енергетиката за удължаване на концесионния срок с 15 години, съгласно Закона за подземните богатства.

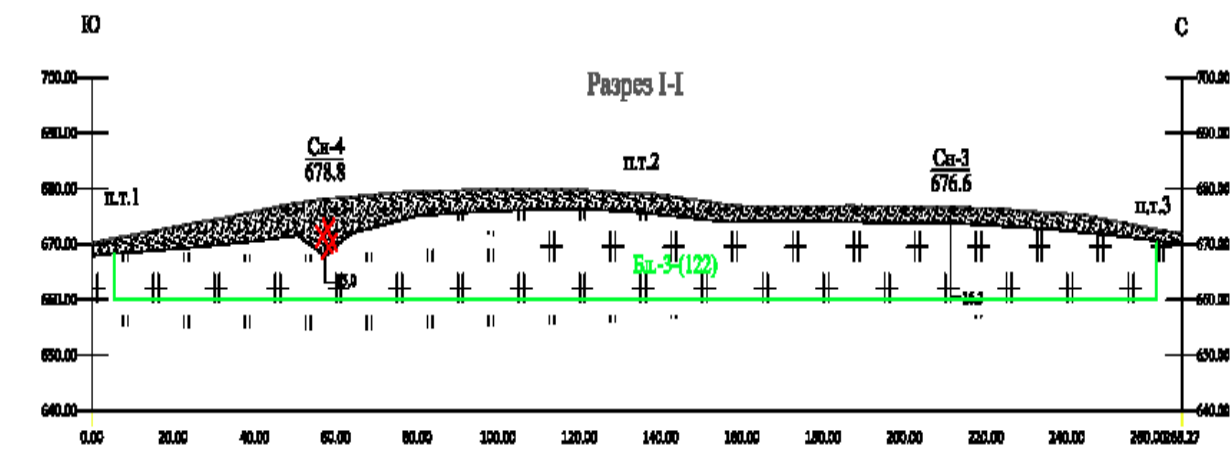
Добивът на скалнооблицовъчни материали е специфична дейност и се извършва с ниска степен на механизация. Взривни вещества не се използват.

Премахване на откритката от добивното поле. Тази дейност е механизирани и се извършва с багер/булдозер според твърдостта на откритката. Последната е две категории: почвен слой и изветрели, гусирани и оглинени скални материали. И за трите участъка откритката е изградена и от двете разновидности, като песъчливия почвен слой е само 10 см. Под него са изветрелите скални материали, като средната дебелина на откритката за запасите от находището е 2.70 м.

Откритката от почвено-хумусния слой се премахва от добивно поле, доколкото това е възможно технически, и се премества на предвидените към всеки участък площи за насипища/депа за незамърсени почви. Това се прави с оглед на това, след изземване на полезното изкопаемо почвеният слой да се върне обратно в кариерата. Останалата част от откритките материали се прибутва на временни насипища на всяко открито стъпало и ще се използва за обратна засипка след изчерпване на скалнооблицовъчните материали от съответното добивно стъпало/хоризонт.

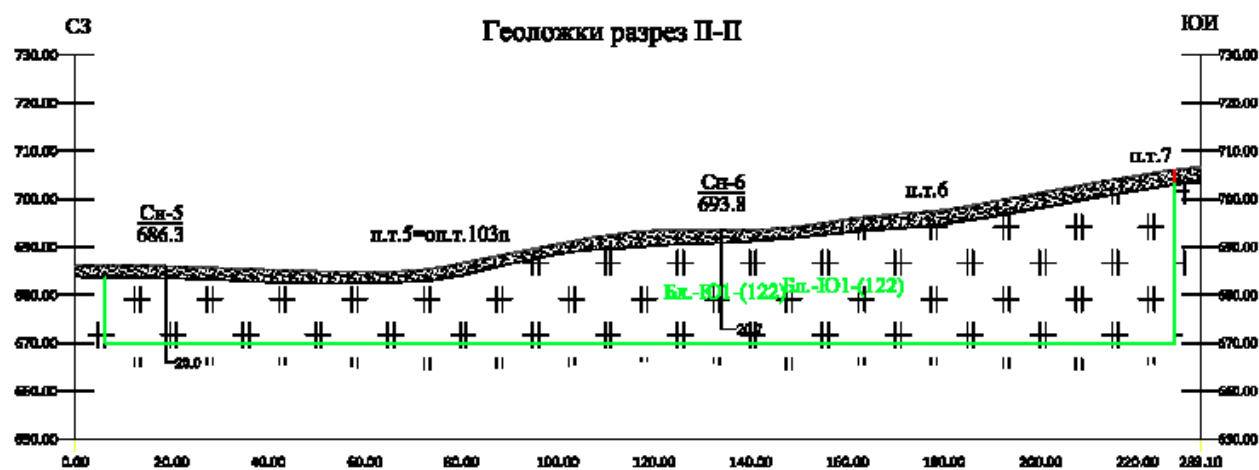
Следва **същинската част от добива** – изземване на полезното изкопаемо след премахнатата откритка от забоя. Това се извършва с багер. В находището освен гнайси има и неподходящи за скалнооблицовъчни цели скални материали – шисти и гранитогнайси/гранитизирани гнайси, като същите са в съотношение 2:1 в полза на гнайсите. Тези скални разновидности ще останат на място в кариерните участъци и ще се използват за рекултивацията им. От гнайсите се оформят малки късове – блокчета, наречени “тикли”. Товарят се ръчно или с багер, разтоварват се механизирани (автосамосвал). Големината на тиклите зависи от конкретните геоложки условия: дебелина на слоевете (пластовете), напуканост. Те се товарят на самосвал и се складира на депо, извън проектоконцесионната площ, където се цепят на плочи за скалнооблицовъчни цели. Тази допълнителна дейност ще се извършва на площадката за обработка на материалите, собственост на инвеститора.

Разработването в дълбочина достига до изчерпване на доказаната полезна дебелина. И в трите участъка са проучени запаси от гнайси за скалнооблицовъчни цели, със средни полезни дебелини от 15.20 до 17.70 м, като средно за находището тя е 16.10 м. Последната варира според теренната денивелация, като за **участък „Запад“** най-голяма дълбочина на гнайсите е пресечена до 16,30 м, като е достигната кота 660 м, определена като кота долнище за този участък - фиг. 2. Материалите от откритката са дадени в черен растер, а под тях полезната дебелина е в зелен контур. Предвижда се добивът на скалнооблицовъчните гнайси, след получаване на концесия, да започне от най-високите западни части на участък „Запад“.

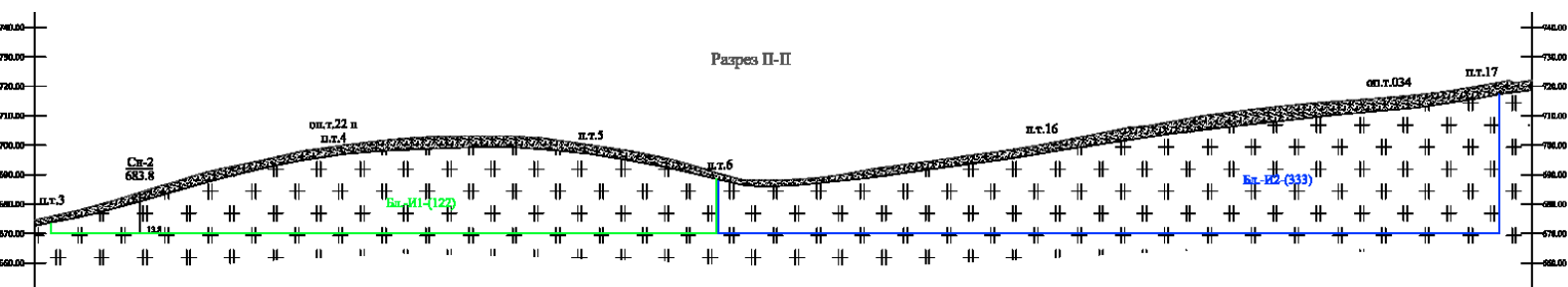
фиг. 2. Разрез по дългата ос на участък „Запад“

Съгласно геоложкия доклад за проучване на находището, най-ниската кота долнище ще бъде 660 м, описана по-горе за участък „Запад“, а най-високата кота горнище за запасите (зелен контур, под черния растер на откривката) е на участък „Юг“ - 703 м – фиг. 3.

фиг. 3. Разрез по дългата ос на участък „Юг“

Разрез на материалите от откривката и полезната дебелина на запасите от скалнооблицовъчни гнайси за участък „Изток“ – контур „1“ е даден на фиг. 4. На фигурата в син цвят е показан блок с изчислени ресурси от гнайси, под черния растер на откривката.

фиг. 4. Разрез по дългата ос на участък „Изток“ - контур „1“

За ресурсите в двата участъка „Изток“- контур „1“ и „Юг“, най-високата кота горнище ще бъде 730.0 м, а най-ниско достигнатата кота ще бъде котата долнище – 670.0 м. В контур „2“ на участък „Изток“ котата долнище на изчислените ресурси е 685 м. Котите долнище за запасите и ресурсите на всички участъци са съобразени с ерозионния базис на главното дере Дълбок дол и на околните дерета, вливащи се в него.

Непродуктивните прослойки от гранитогнайси и шисти, както и визуално оценените като негодни за цепене материали остават на място, където не пречат на добива и могат да служат като основа за оформяне на стъпалата. Последните в цялостния проект за добив ще бъдат определени с височини до 5 м и с 5 до 10 метра ширина в отработената част от находището. Там където тези непродуктивни прослойки са в по-големи количества и с тях се блокират запаси, от тях ще бъдат изградени временни насипища от минни отпадъци в края на всяко работно стъпало, като насипаните материали ще се използват за обратен насип в отработените пространства и за рекултивация на изветите кариерни участъци. Скалната минна маса от временните насипища може да се използва и като трошен камък за насипване на временни вътрешнокариерни или общински пътища.

Определеният среден **обем на рандеман на добив** на тикли за участъците е 42%, или 58% от добитата минна маса от гнайси не е подходяща за скалнооблицовъчни цели.

До всеки добивен участък ще има достъп за колите, превозващи блокчетата до депо, по общинския път и вътрешнокариерните временни пътища. Работата на забой ще се върши в светлата част от деня за около 5-7 часа, почти целогодишно с изключение на периодите с обилни валежи. Последните водонасищат скалата и междуслоевите повърхнини и се губи цепителността. Увеличава се отпадъка и рандемана пада значително.

Теренът на находище „Дълбок дол“ е сух, безводен, силно разчленен. Не са установени мочурища и заблатявания, като овлажняване на терена са наблюдава само на участък „Запад“ в дъжовните периоди, причина за което са преминати глинести материали. В прокараните сондажи не е установено водно ниво. Подземните води в района са от пукнатинен тип, разпространени в зоната на регионална напуканост на метаморфните скали. Наклонът на терена позволява оттичането на временните повърхностни води. Дерето Дълбок дол, разделящо участъците на находището е сухо и безводно през по-голямата част от годината. Същото е заснето геодезично и контурите на участъците не го засягат. Котата долнище на изчислените запаси и ресурси, до която ще се извършва добива, е над ерозионния му базис. Замърсяване на повърхностни и подземни води в резултат на добива са изключени.

В района подземно водно тяло е *„Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн, Долнодряновски плутон“* с код BG4G0001Pt1030. Тялото е оценено в «добро» състояние по отношение на химичен и количествено статус в ПУРБ на ЗБР (2016-2021 г.). Разрешени въздействия в района на проучвателната площ вследствие на водовземане и ползване на воден обект няма.

Минните работи ще се конкретизират подробно след получаване на концесия за добив от находището и след съгласувани Цялостен и годишен проект за експлоатация на находището, както и Цялостен и годишен проект за рекултивация, и План за управление на минните отпадъци, съгласно Закона за подземните богатства.

Рекултивацията ще бъде техническа - поетапно връщане на отпадъка от преработената суровина и откривката в отработените пространства и биологична рекултивация. Отделеният почвен слой ще се съхранява на насипища/депа към всеки от участъците, като след тяхното изчерпване ще се използва за завършване на техническата рекултивация и подготовката за биологичната такава.

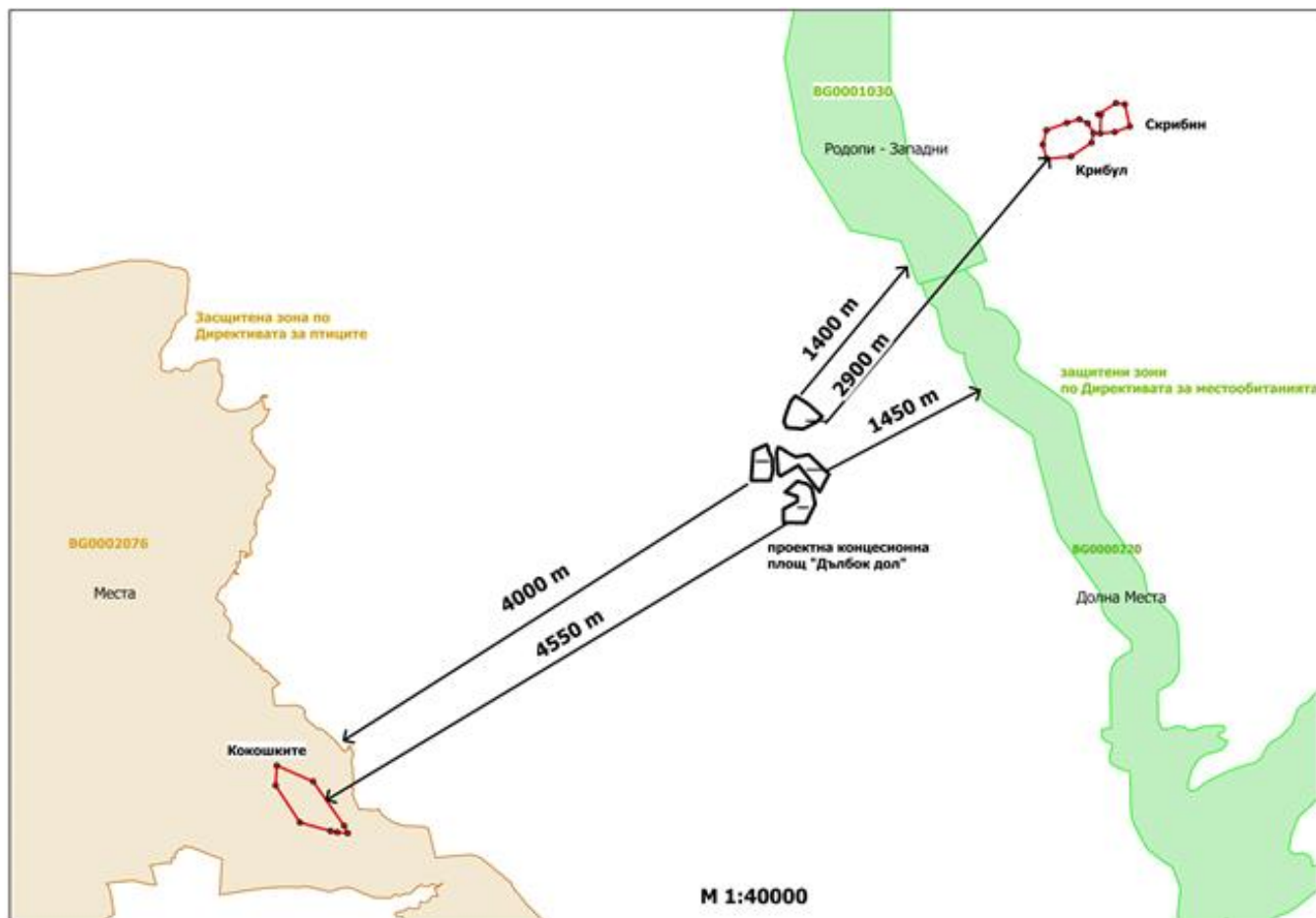
При добива и разработката на находището не се налага изграждане на нова инфраструктура - пътна, ел. захранване, ВиК и др. Дейностите ще се осъществяват при стриктно спазване на екологичното законодателство и опазване на компонентите на околната среда от замърсяване.

Теренните условия и местоположението на находището позволяват разработване на кариера, отговаряща на екологичните и други нормативни изисквания. Минно-техническите и хидрогеоложки условия на находището са благоприятни.

б) взаимовръзка и кумулиране с други съществуващи и/или одобрени инвестиционни предложения;

Разработката и експлоатацията на находище за скалнооблицовъчни материали „Дълбок дол“ се предвижда в резултат на извършеното геоложко проучване и доказани запаси и ресурси от скалнооблицовъчни материали – гнайси. За подобни инвестиционни предложения, намиращи се в север-североизточна посока – находища „Крибул“ и „Скрибин“, в землището на с. Крибул, община Сатовча, са предоставени концесии за добив на скалнооблицовъчни материали от Министерството на енергетиката и издадени Решения по ОВОС от РИОСВ-Смолян. Въздушното разстояние от проектоконцесионната площ „Дълбок дол“, състояща се от три участъка като в един от тях има два контура, до по-близкото от тях находище „Крибул“ е 2,9 км – фиг. 5. Производствената дейност, която ще се извършва в тези участъци не противоречи на инвестиционното ни предложение и предвид отстоянията не се кумулира с тях.

В противоположна посока на югозапад на отстояние над 4 км се намира находище за добив на пясъци и чакъли „Кокошките“, землище на гр. Хаджидимово, за което е издадено Решение №БД-04/2006 г. Същото не противоречи на ИП „Дълбок дол“. Схема на цитираните находища/концесии са дадени и в *Приложение № 2* в указания на фиг. 5 мащаб.

Фиг. 5. Разположение на находище „Дълбок дол“ до най-близките находища/концесии

Не са ни известни други планове, програми и проекти, около проектната концесионна площ, които в съчетание с настоящото инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху околната среда.

в) използване на природни ресурси по време на строителството и експлоатацията на земните недра, почвите, водите и на биологичното разнообразие;

- По време на експлоатацията на находището за период от 35 години ще се извършва добив на гнайси от земните недра, чието общо доказано количество на запаси е 1209.5 хил. м³, а на ресурси – 2085.8 хил.м³. Изчисленият общ обем на материалите от откривката за запасите - 282.4 хил. м³, ще се насипва на постоянни насипища/депа за почвено-хумусния слой и на временни насипища за минни отпадъци в границите на кариерните участъци на проектоконцесионната площ, с цел тяхното връщане и възстановяване;

- Добивните дейности ще се извършват през светлата част на денонощието, поради което няма да се използва електроенергия за осветление и отопление;

- Засегнатите почви в проектоконцесионната площ – 234.3 дка ще бъдат рекултивирани;

- За питейно-битови нужди на работещите ще се доставя бутилирана вода;

- Производственото водоснабдяване не се налага. При необходимост, вода за оросяване на пътищата или добивните участъци, което ще се извършва в сухо и ветровито време за снижаване на праховите емисии, ще се доставя след сключване на договор с воден оператор, притежаващ действащо разрешително за водовземане за промишлени цели или друг алтернативен източник – пожарна безопасност/община Хаджидимово. Водата ще се доставя до кариерата с цистерна.

- Електроснабдяване за обекта не е необходимо.

- Гориво за кариерната техника ще се доставя чрез мобилна цистерна, която периодично ще посещава обекта. Транспортът, който ще извозва добития материал, ще се зарежда с гориво на външна бензиностанция и ще се обслужва за ремонти и поддръжка извън обекта.

- За отопление, ако се налага работа в студени месеци от годината, ще бъдат използвано твърдо гориво - дърва и брикети, доставяни от лицензирана фирма.

- При техническата ликвидация и рекултивация на кариерата ще се използват горива и масла за поддръжка на техниката. За биологичната рекултивация - посадъчен материал от местни видове и минерални торове.

г) генериране на отпадъци - видове, количества и начин на третиране, и отпадъчни води;

По време на експлоатацията на находището ще се генерират следните видове отпадъци:

- Отпадъците от добивната дейност са покривния слой на находището, т.н. разкривка от почвено-хумусен слой и изветрял и оглинен скален материал. И за трите участъка откритката от почвено-хумусния слой не надхвърля 10 см. Под него има изветрели, грусирани и оглинени скални материали, от които не може да се добиват тикли и са част от минните отпадъци. Общото количество на откритката от почвено-хумусния слой за трите участъка е 10000 хил. м³. Тя ще се депонира на по едно насипище към всеки от участъците в границите на проектоконцесионната площ. Ежегодно ще се премахва почвено-хумусния слой и ще се използва при техническата и биологична рекултивация.

Изветрелият и оглинен скален материал от разкривката, както и този минен отпадък определен като неподходящ за скалнооблицовъчни цели, ще бъде използван за обратен насип при етапната рекултивация на съответните кариерни участъци, на които вече е изчерпана полезната дебелина от суровината за декоративни скалнооблицовъчни материали. Тези отпадъци ще се използват за оформянето на стъпала и укрепването на бордовете на кариерите, за запълване на котлованите, за рекултивация като обратен насип, а също могат да се използват и като трошен камък за насипване и укрепване на пътища в района.

Съгласно чл. 22б, ал. 6 от ЗПБ отработените пространства, образувани в резултат на подземен или открит добив на подземни богатства, в които минните отпадъци се връщат като запълващ материал, не са съоръжения за минни отпадъци.

Категоризацията на минните отпадъци за находище „Дълбок дол“ са в съответствие с Наредба № 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците, както следва:

Код на отпадъка	Наименование на отпадъка
01	Отпадъци от проучване, минен добив, кариерен добив, физично и химично преработване на полезни изкопаеми
0101	Отпадъци от разкриване и добив на полезни изкопаеми
010102	Отпадъци от разкриване и добив на неметални полезни изкопаеми

Според степента на опасност и риска за околната среда съоръженията за депониране и съхранение на минни отпадъци, в съответствие с чл. 22б, ал. 4 от ЗПБ, са разграничени в две категории. Съоръжения „категория А“ – съоръжения за минни отпадъци, който в резултат на непредвидени обстоятелства или лошо управление могат да станат причина за голяма авария и/или съдържат опасни отпадъци по ал. 1, т. 3 и опасни вещества или препарати над определен праг и съоръжения „категория Б“ – всички останали съоръжения за минни отпадъци.

Минните отпадъци се класифицират съгласно чл. 12 от Наредбата за специфичните изисквания за управление на минните отпадъци. Минните отпадъци от находище „Дълбок дол“ представляват почвено-хумусен материал и изветрели скални материали – отнасящи се към т. нар. „незамърсена почва“ и „неопасни неинертни отпадъци“.

Съгласно цитираните нормативни актове и заложените проектни решения, които ще се включат в Цялостния проект за разработване на находище „Дълбок дол“, в резултат на бъдещата му експлоатацията, ще бъдат изградени три насипища за период над 3 години - насипища за незамърсени почви и временни насипища за период над 1 до 3 години на всяко открито/работно стъпало за съответния добивен участък - съоръжения за неопасни, неинертни отпадъци в категория „Б“.

Към искането за преценяване необходимостта от извършване на ОВОС е дадено Приложение № 4 - „Предложение за план за управление на минните отпадъци при осъществяване на инвестиционно предложение: „Добив и първична преработка на скалнооблицовъчни материали – гнайси от находище „Дълбок дол“ – участъци „Запад“, „Изток“ и „Юг“, землище на с. Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград“.

☐ Твърди битови отпадъци. При експлоатацията на обекта ще се генерират незначителни количества битови отпадъци от обслужващия персонал, от 3 до 5 души. Очакваното количество твърди битови отпадъци са около 0.05 м³/ч и средно 5 м³ за месец. Те ще се събират ежедневно в найлонови торби и изхвърлят периодично на регламентирано сметище;

☐ Моторни и хидравлични масла от минните и транспортни машини. Техниката, която ще бъде използвана при добивните работи – багер/булдозер и автосамосвал ще бъде обслужвана в специализирани сервиси, където ще бъдат събирани отпадъците от тази дейност. Отработените масла ще се събират и съхраняват разделно по кодове в затворени варели извън обекта. Ще се предават периодично на лицензиран оператор за рециклиране/обезвреждане. Количествата им са незначителни. Излезли от употреба гуми от кариерната техника ще се събират и предават на лицензиран оператор периодично.

☐ Излезли от употреба гуми от кариерната техника. Те ще се събират и ще се предават на лицензиран оператор периодично.

☐ Полиетиленови опаковки от торове в етапа на рекултивация. Ще се събират разделно в контейнери и ще се предават на лицензиран оператор за рециклиране.

☐ Добивът и преработката на скалнооблицовъчните материали не изискват промишлена вода и не се очаква генериране на отпадъчни води;

☐ Битово-фекалните води от жизнената дейност на работещите ще се събират в непрониклива изгребна шахта, която периодично ще се почиства от специализиран автомобил по договор с фирма или общината.

д) замърсяване и вредно въздействие; дискомфорт на околната среда;

Районът на проектоконцесионната площ „Дълбок дол“ е с нисък потенциал на въздействие и замърсяване. При добива и транспортната дейност във въздуха ще се формират - прах и вредни емисии от изгорелите газове на механизацията и прахови емисии, отделени при насипните работи. Прахът, твърдите частици и продуктите от МПС ще се отлагат предимно в района на добива. Количеството на праховата фракция във въздуха се определя от много фактори, по-важните от които са: здравината на гнайсите, минералният им състав, работата на изкопните машини.

Експлоатацията на находището няма да промени фоновите съдържания в атмосферния въздух. Предвидените емисии на прах ще са многократно по-ниски от нормативно допустимите. Това обуславя оценката на влияние – териториален обхват – малък локален, като ветровата циркулация е благоприятна за бързото възстановяване чистотата на въздуха. Степен на въздействие – незначително – локално, под нормите на ПДК, продължителност: краткотрайно до 2 часа; честота: непостоянна, само в работни дни; възстановителна способност: до 1 час след прекратяване на работния процес.

Задължителни мерки: Те ще се изразяват в контрола за състоянието на механизацията, използване на модерни катализатори и EGR-и, ремонт и извършване на задължителните технически прегледи. Регулярно оросяване на работните площадки и технологичните пътища. Извозът на добитата суровина ще се извършва със закрит автосамосвал. В района на обекта и в близост до него няма организирани източници за замърсяване на атмосферния въздух.

Прогнозата за запрашеността и замърсяването на въздуха, извън периметъра на концесионната площ се очаква да бъде: локално като териториален обхват; незначително като степен на въздействие; в рамките на работния ден като продължителност. Те няма да натоварят допълнително околната и жизнена среда за местното население.

При бъдещия добив, проблем представлява шумовото замърсяване на въздуха, при работа с багер или булдозер. В близост до местоработата им, шумът достига до 40 децибела. Изграждането на обекта обаче няма да причини шумово наднормено натоварване на жизнената среда на жителите на селищата. Оценката на шума се прави чрез еквивалентното му ниво. То се определя на база статистически анализ на разпределението на шума в db/A/ по отношение на времето.

При нормална експлоатация на механизацията, нивото на звуковото налягане няма да превишава санитарната норма, която за територията на производствената площадка е 70 dB/A/. Нивото на шума на разстояние 20 м от машините вече е значително по-ниско от ПДН.

При използване методиката на МОСВ за определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда и определяне нивото на шума в мястото на въздействие на 200 м от центъра на работната площадка, където са разположени машините и съоръженията, се очаква то да бъде под 40 dB/A/. С отдалечаване от района на площадката звуковото натоварване на околната среда ще намалява. Имайки предвид отдалечеността на населените места от района на разработката и нивото на шумовия фон в населените места и през деня и през нощта, не се очаква нарушение на комфорта на населението и не се очаква неблагоприятно влияние върху здравето на хората.

Прогнозата за натоварването на околното пространство, извън посочения периметър на находището се очаква да бъде: локално като териториален обхват; незначително като степен на въздействие; в рамките на работния ден като продължителност и без кумулативно въздействие.

Извън обекта интензивността на фактора шум няма да надвишава пределно-допустимите стойности, определени с *Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението*, издадена от министъра на здравеопазването и министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр. 58 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 26 от 2019 г. и бр. 100 от 2021 г.):

Шум	В жилищна зона	В промишлена зона
ден dB/A/	55	70
нощ dB/A/	45	70

Хидрогеоложките условия са леки, при геоложкото проучване в сондажните изработки не са достигнати подпочвени води. Не се предвижда експлоатация до нивото на съвременния ерозионен срез на подпочвените води.

Находището се разработва над нивото на подземните води и няма опасност разработката да доведе до замърсяването им. Не се очаква оводняване на кариерните участъци, тъй като има възможност за свободно оттичане на дъждовните води. Експлоатацията не е свързана с дейности, отделящи отпадни и замърсени води.

Производствени и опасни отпадъци от кариерния добив не се формират.

Санитарно-хигиенни условия – няма да се използват сгради, помощни стопанства, компресорни станции, водопроводи, ел. проводни и др. Климатичните условия позволяват добивът да се извършва целогодишно, без периодите на обилни дъждове и големи застудявания. Не се създават условия за отрицателно въздействие върху селищната среда. Не се променят общите санитарно-хигиенни условия.

Обща оценка – при спазване на бъдещите проектни решения за добив на гнайси от находище „Дълбок дол” общото въздействие върху околната среда се оценява като незначително или ограничено в рамките на концесионната площ. Поради тази причина не се очакват замърсявания и дискомфорт на околната среда.

е) риск от големи аварии и/или бедствия, които са свързани с инвестиционното предложение;

При стриктно спазване на условията за труд и безопасност, рискът от инциденти е минимален. При разработването на находище «Дълбок дол» - предмет на ИП, ще се извършват следните дейности: минно строителство, открит добив на гнайси, оформяне на скални блокове - тикли, транспортни дейности, изграждане и експлоатация на съоръжения за минни отпадъци - насипища за незамърсени почви и за скални маси. Всяка от тези дейности се характеризира със специфични рискове, които зависят и от етапа на ИП - строителство, експлоатация, закриване, рекултивация. Възможно е възникване на вредности, опасности и аварии:

Вредности - токсични газове от двигателите на работещата механизация;

- прах при движение на транспортните средства и при товарно-разтоварни работи;
- шум и вибрации от работещата механизация.

Опасности - опасност от падане на хора и машини от стъпалата; опасност от движещи се машини; опасност при ръчни операции за отцепване на блокове и плочи; опасност от въртящи се и движещи се части на машините; опасност от замърсяване и наводняване на пътищата; опасност при товарно-разтоварни и транспортни операции.

Аварии – срутване, снегонавявания и наводнения, пожари, вкл. запалване на ГСМ; разливи на нефтопродукти.

По мястото на възникването им, аварията могат да бъдат:

Локални - аварии обхващащи технологични участъци или отделни съоръжения в рамките на една площадка и не влияещи върху работата на обекта като цяло;

Средни - аварии, обхващащи основни производствени съоръжения и инсталации, които могат да доведат до прекратяване на дейността на обекта;

Крупни (тежки) - аварийни ситуации, свързани големи пожари на територията на целия обект, които могат да доведат до катастрофи и да засегнат съседните територии, инфраструктурни обекти и население.

Предвид характера на дейността и мащаба на обекта, крупни аварии не са възможни.

Съгласно изискванията на Закона за подземните богатства и Наредба за управление на минните отпадъци, при разработване на предложението за управление на минните отпадъци също е разработена част, в която са посочени мерки за предотвратяване и ограничаване на вредностите и опасностите, както и специфични изисквания за безопасност в условията на кариерните участъци:

Новопостъпващите работници и инженерно - технически персонал се запознават с - общите правила по БТ и специфичните изисквания за съответното работно място; използването на първичните средства за противопожарна защита; правилата за даване на долекарска помощ; принципа на действие и използване на лични предпазни средства и средствата за колективна защита.

Избор на технология, при която не се допуска струпване на машините в ограничени пространства и концентрацията на вредни газове; Избор на ъгъл на работните стъпала и на генерален ъгъл на откоса на неработния борд на кариерата, при които е минимизирана опасността от обрушване;

Експлоатационните работи се провеждат само в присъствието на отговорно длъжностно лице.

- Преди започване на работа, всяко работно място трябва да бъде проверено. При констатиране нарушаване на правилата по ТБ не се допуска започване на работа.

На работните места и по пътищата за интензивно придвижване на хора, на видно място се поставят предупредителни надписи по правилата за ТБ. Не се допускат на работа лица, употребили алкохол и други упойващи вещества. Забранени са консумацията на алкохолни напитки и упойващи вещества на работното място.

Забранява се престоят на хора за отдых непосредствено до насипището, както и в радиуса на действие на работещите машини.

В случай на необходимост за извършване на ръчни работи по откоса на насипищното, стъпало задължително се устройва здрава площадка с ширина не по-малка от 1 м.

Районът на обекта и подходите към него се обозначават с указателни, предупредителни и забранителни табели, разположени на подходящи разстояния и съобразени с характера и релефа на местността, както и с устойчивостта на бордовете в различните участъци.

На подходящи места се поставят табели, забраняващи преминаването и престоя на външни лица и транспортни средства в района на обекта.

Минните изработки и подстъпите към тях, представляващи опасност за падане на хора или животни, както и пропадания, обрушвания и свлачища в границите на обекта, се обозначават с предупредителни табели и ограждат с бетонови колове и метална мрежа или бодлива тел.

Изграждането на насипища върху оводнени терени (блата, мочурища) и неустойчиви свлачищни участъци не се разрешава.

Да се спазват проектните изисквания относно височината на насипищата, на техните стъпала и широчината на призмата на възможното обрушване;

При разполагане на насипища върху склонове, се предвиждат мероприятия, предотвратяващи свличането им.

Не се разрешава използването на технологии за насипване, които предизвикват свличания, опасни за обслужващия персонал, минните и транспортни машини и съоръженията.

Насипищата се експлоатират, в съответствие с инструкциите и технологичните паспорти за работа на минните машини.

Инструкциите, с които се определя технологията на насипване и се осигурява безопасното водене на насипищните работи, се утвърждават от ръководителя на предприятието.

- Разтоварването на насипището разкривка се разстила и пробутва само при придвижване на техниката към ръба на откоса с лемежа напред.

При извършване на насипните работи се забранява навлизането на ходовата част на техниката на по-малко от 1,5 м от горния ръб на откоса на стъпалото и придвижването на заден ход към ръба на този откос.

Изисквания при работа с еднокриво багери.

В началото на всяка смяна в продължение на не по-малко от 30 (тридесет) минути се извършва подробен технически преглед на багера от багериста, който ще работи с него;

При товарене на автосамосвали с незащитени кабинни, шофьорите излизат от кабината и изчакват натоварването извън обсега на багерната кофа;

При товаренето в транспортни средства, багерът се завърта към тях откъм страната на кабината на багериста;

При работа багеристът задължително използва личните предпазни средства и защитни каски. След завършването на смяната, ако през следващата смяна багерът няма да работи, той се изтегля от забоя на безопасно място, кофата се полага на повърхността на работната площадка, а вратите на багера се заключват.

Изисквания при работа с автосамосвали

- Водачите на автосамосвали ежедневно, при започване на смяната, проверяват изправността на работата на спирачната и на кормилната система, на подемния механизъм и херметичността на гориво- и маслопроводите на двигателя;

- При експлоатацията, техническото обслужване и ремонтите на кариерните автосамосвали се спазват и изискванията на Закона за движение по пътищата, Правилника по безопасността на труда при експлоатацията, обслужването и ремонта на моторните превозни средства, Правилника по безопасността на труда за въздушните компресорни инсталации и уредби и Наредбата за устройство и безопасна експлоатация на съдове, работещи под налягане;

- Трасетата на кариерните автомобилни пътища се подбират с видимост на завоите най-малко 50 м;

- При товарене на автосамосвалите с багери се спазват следните изисквания:

- Чакащият за товарене автосамосвал се намира извън границата на радиуса на действие на багерната кофа и тръгва към мястото само след разрешителен сигнал от багериста;

- При товаренето автосамосвали е в границите на видимостта на багериста и с включено спирачно устройство;

- Кошът на автосамосвала или ремаркетото се товари отстрани или отзад;

- Натовареният автосамосвал потегля от товарната площадка само след сигнал на багериста;

- При случаи на движение на автосамосвала на заден ход се подават многократно звукови сигнали;
- Ремонт и прегледи на автосамосвал и по време на товарене не се разрешава.
- За всички работници и специалисти, работещи в кариерата, трябва да бъдат осигурени полагащите им се по предварително утвърден списък работно облекло, обувки и лични предпазни средства. Ръководителите на смени не трябва да допускат на работа работници, които не са с полагащото им се работно облекло, обувки и предпазна маска.

Видове инструктажи

Всички изисквания на правилниците за безопасна работа да бъдат доведени до знанието на персонала на кариерата и периодично да се опресняват знанията за тях. Организацията, обемът и периодичността на тази дейност се регламентира от Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. Необходимо е да бъдат посочени основните положения от нея. Тя е задължителна за всички предприятия, независимо от формата на собственост.

В цитираната наредба са регламентирани следните видове инструктажи: начален, на работното място, периодичен, ежедневен и извънреден. Всеки работодател с писмена заповед следва да определи вида на инструктажите и техния обем, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат.

За вероятното възникване на аварии и тяхното предотвратяване, бъдещия концесионер «Райков - 2015» ЕООД ще разработи „План за предотвратяване и ликвидиране на аварии“, който ще е част от Цялостния проект. Планът ще се прилага и към Годишните проекти за експлоатация на находището, като същите се съгласуват с компетентните органи.

Планът определя превантивните мероприятия и начинът на действие на персонала при възникване на бедствия и аварии на обекта по време на експлоатация, чрез предварително осигуряване на:

- Необходимите материали, техника и средства за ефективна дейност по предотвратяване на последствията от аварията;
- Подготовка на личния състав на обекта за действие;
- Управленията на действието на персонала;
- Заповед за въвеждане на плана в действие и информиране на застрашеното население.

ж) рисковете за човешкото здраве поради неблагоприятно въздействие върху факторите на жизнената среда по смисъла на § 1, т. 12 от допълнителните разпоредби на Закона за здравето.

Според § 1, т. 12. от Допълнителните разпоредби на Закона за здравето , "Факторите на жизнената среда" са: води, предназначени за питейно-битови нужди; води, предназначени за къпане; минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди; шум и вибрации в жилищни, обществени сгради и урбанизирани територии; йонизиращи лъчения в жилищните, производствените и обществените сгради; нейонизиращи лъчения в жилищните, производствените, обществените сгради и урбанизираните територии; химични фактори и биологични агенти в обектите с обществено предназначение; курортни ресурси; въздух.

Находище «Дълбок дол» - участъци „Запад“, „Изток“ и „Юг“ попада в землището на село Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград. Най-близките точки от границата на проектоконцесионната площ отстоят на въздушно разстояние от 1.8 км северозападно от регулационната граница на с. Абланица, на 4.0 км североизточно от регулацията на с. Блатска, на 3.0 км югозападно от регулацията на с. Крибул и на 3.0 км югоизточно от регулацията на с. Долно Дряново - */Приложение № 3 към Искане преценка ОВОС/*.

Дейностите, предвидени в инвестиционното предложение, са източници на:

- Емисии на прах от разкривните, добивни и рекултивационни дейности, и на прахови емисии от работата на автотранспорта и кариерната техника. Въздействието им е съсредоточено в рамките на подобектите по участъци и извозващите пътища. То е с малък обхват, периодично (само по време на работната смяна). Поради отдалечеността на селищните образувания, релефа и благоприятната посока на преобладаващите ветрове не се очаква пренос на прахови емисии към околните селища и влошаване на качеството на атмосферния въздух.
- Автотранспортните средства и кариерната техника - един или два самосвала и един багер (при необходимост булдозер), са източници на шумови емисии. Тяхното въздействие е съсредоточено в рамките на кариерните полета и непосредствената им територии, и около извозващите пътища. Разсредоточеността на отделните източници на шум, формите на релефа и наличната растителност, както и разстоянията до най-близките селища, са предпоставка за неразпространение на шумови емисии към околната среда. Не се очаква дискомфорт по отношение акустичната обстановка в близките жилищни зони.

Полезното изкопаемо и дейностите в обхвата на ИП не са източници на йонизиращи и нейонизиращи лъчения и не могат да засегнат по никакъв начин жилищните, производствените, обществените сгради и урбанизираните територии. Не са свързани с химични фактори и биологични агенти, които могат да засегнат обектите с обществено предназначение.

Опасните химични вещества и смеси, имащи отношение към дейността, са гориво за техниката и автотранспорта, минерални и хидравлични масла, и торове за рекултивационните работи. Те ще са експонирани в рамките на находището, ще присъстват в неголеми количества и рискът от изпускане към околната среда е нисък.

За работата в кариерните участъци не е необходим питеен водопровод. На работещите ще се доставя бутилирана вода.

Съгласно становище на Директора на Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“-Благоевград с изх. № П-01-229-(1)/18.08.2023 г. (*предоставено към писмо на РИОСВ-Благоевград с изх. № 3002(7)/21.08.2023 г.*) – Приложение № 3 - инвестиционното предложение е допустимо спрямо режимите в утвърдените План за управление на речните басейни (ПУРБ) на ЗБР (2016 - 2021) и План за управление на риска от наводнения (ПУРН) на ЗБР (2016 - 2021), Закон за водите и подзаконовите актове към него, при спазване на следните забрани и ограничения:

- Съгласно чл.61, ал.1, т.1, буква „в“ на *Наредбата за подземните води*, за опазването на подземните води от замърсяване и влошаване се забраняват други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, **включително разкриването на нивото на подземните води на повърхността**; В тази връзка, при извършването на дейностите, предмет на ИП, да не се допуска разкриване на нивото на подземните води;

- За недопускане и предотвратяване на замърсявания и аварии, по отношение на повърхностните и подземните води е необходимо спазване на изискванията на чл. 131 от Закона за водите: При аварийни случаи, създаващи предпоставки за замърсяване на водите, собственикът или лицето, експлоатиращо обекта – източник на замърсяване, включително хвостохранилища, шламоохранилища и насипища, е длъжно да вземе необходимите мерки за ограничаване или ликвидиране на последиците от замърсяването, съгласно предварително изготвен аварийен план и незабавно да уведоми басейновите дирекции и органите на Министерството на вътрешните работи;
- С цел защита на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата да се изпълняват разпоредбите на чл. 134, т.1, т. 3 и т. 4 от ЗВ, като не се допуска: складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци, строителство на стопански и жилищни постройки, миенето и обслужването на транспортни средства и техника;
- Съгласно чл. 143 от ЗВ за защита от вредното въздействие на водите се забранява: нарушаването на естественото състояние на леглата, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици, намаляването на проводимостта на речните легла, включително чрез баражи и прагове, без съответното разрешително, използването на речните легла като депа за отпадъци, земни и скални маси, извършването на строежи над покритите ръчни участъци, съхраняването или складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения;
- В изпълнение на разпоредбите на чл.156а, ал.1, т.2 от Закона за водите е необходимо на всички етапи от планирането, проектирането и експлоатацията на находище „Дълбок дол“, да се предвидят мерки, обезопасяващи водите в подземното водно тяло от замърсяване;
- Съгласно разпоредбите на чл.46, ал.2 от ЗВ, изграждането на конструкции, инженерно-строителни съоръжения, постройки и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води се извършва при условията и по реда на Закона за устройство на територията, при спазване на изискванията за опазване на подземните води по глава осма от ЗВ;
- В случай на водовземане от подземни и/или повърхностни водни обекти, както и за заустване на отпадъчни (руднични) води в повърхностни водни обекти е необходимо провеждането на съответните процедури за издаване на разрешителни по реда на Глава четвърта от Закона за водите.

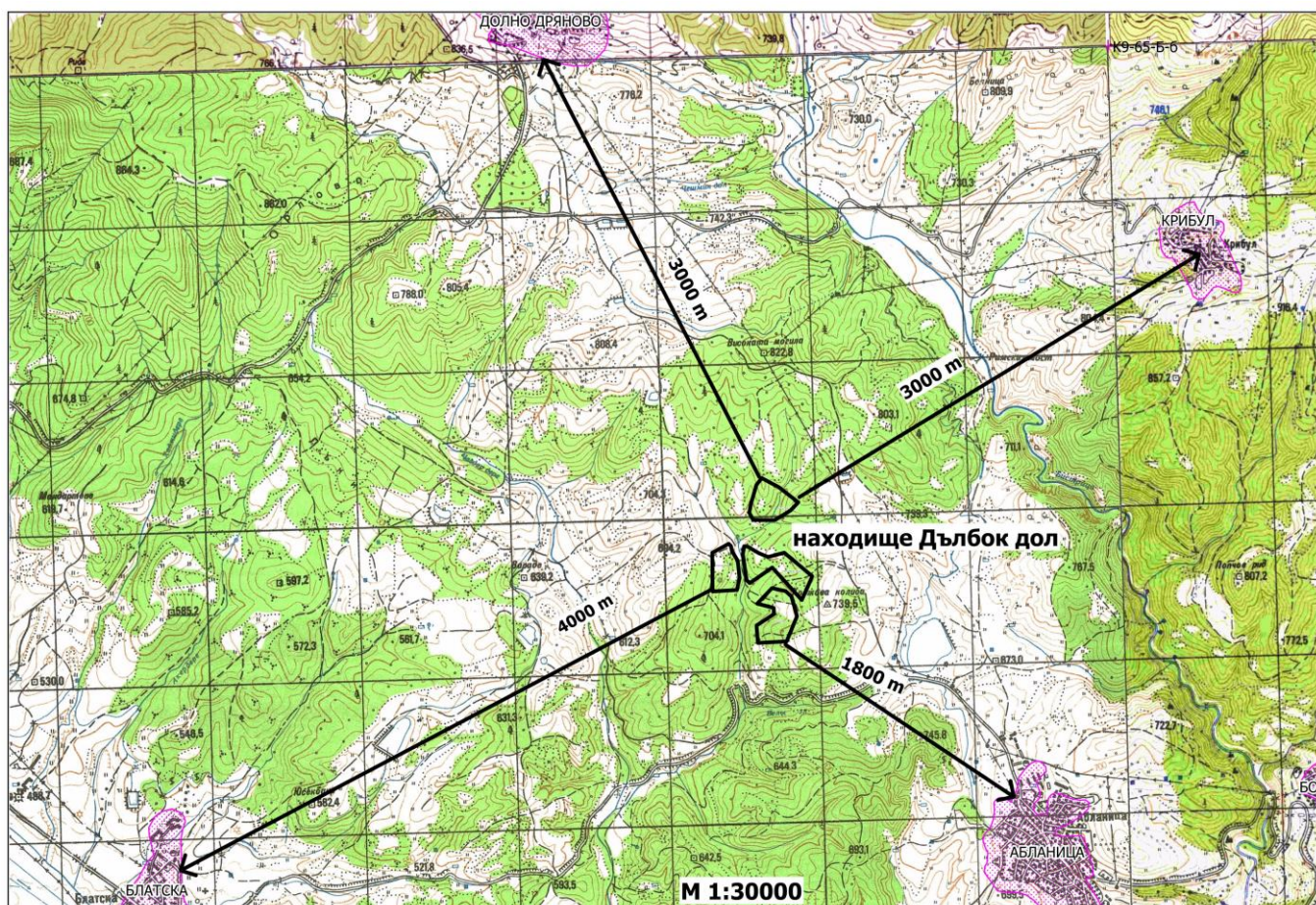
Дейностите в обхвата на ИП не попада в границите на санитарно-охранителни зони около водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и/или около водовземни съоръжения за минерални води по смисъла на чл.119, ал.4 от Закона за водите. Не се засягат и обекти с води, предназначени за къпане и водоизточници на минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди.

Не се очаква реализирането на инвестиционното предложение да доведе до негативно въздействие върху водите в района и върху заложените цели за поддържане на тяхното добро състояние, при спазване разпоредбите на Закона за водите и условията, описани в становището на БДЗБР-Благоевград.

2. Местоположение на площадката, включително необходима площ за временни дейности по време на строителството.

Находище «Дълбок дол» - участъци „Запад“, „Изток“ (с два контура) и „Юг“ попада в землището на село Абланица, община Хаджидимово, област Благоевград. Най-близките точки от границата на проектоконцесионната площ отстоят на въздушно разстояние от 1.8 км северозападно от регулационната граница на с. Абланица, на 4.0 км североизточно от регулацията на с. Блатска, на 3.0 км югозападно от регулацията на с. Крибул и на 3.0 км югоизточно от регулацията на с. Долно Дряново – фиг. 6.

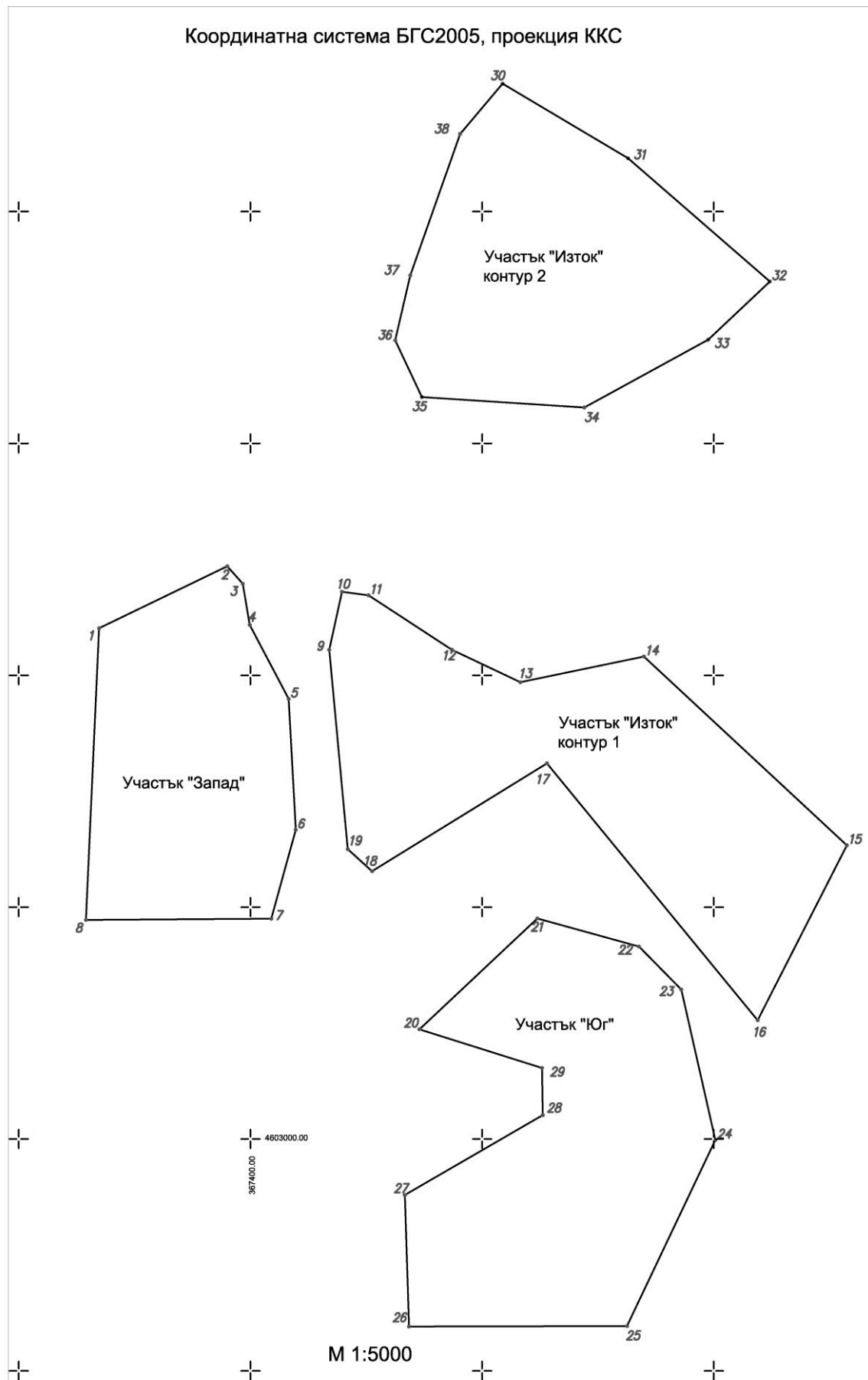
Схемата на долната фигура е дадена и в Приложение № 3 към Искане за преценка ОВОС в указания мащаб.

Фиг. 6. Местоположение на площадката на находище „Дълбок дол“ с отстоянията до най-близките населени места

По долу е дадена схема на проектоконцесионната площ, съвпадаща с площта на находище „Дълбок дол“ и координатния регистър на външния контур на участъците му, като същата е и в Приложение № 4.

СХЕМА И КООРДИНАТЕН РЕГИСТЪР НА ПРОЕКТОКОНЦЕСИОННА ПЛОЩ -
ВЪНШЕН КОНТУР НА ЗАПАСИТЕ И РЕСУРСИТЕ НА НАХОДИЩЕ “ДЪЛБОК ДОЛ”

участък Запад
площ 45234.09

точка	Y	X	H
1	367269.3	4603440.6	687.0
2	367380.0	4603494.0	677.0
3	367393.4	4603478.9	674.0
4	367399.4	4603443.5	673.0
5	367433.0	4603379.6	666.0
6	367439.1	4603266.7	664.0
7	367418.0	4603190.0	662.0
8	367258.0	4603189.0	686.5

участък Юг
площ 64451.98

точка	Y	X	H
20	367652.4	4603020.6	679.0
21	367651.7	4603061.2	680.0
22	367545.9	4603094.6	674.0
23	367647.7	4603190.2	693.0
24	367735.4	4603166.0	700.0
25	367771.9	4603129.0	703.0
26	367801.4	4602999.1	706.2
27	367725.1	4602838.6	705.5
28	367536.9	4602838.2	672.0
29	367533.3	4602951.7	674.0

участък Изток, контур 1
площ 68954.34

точка	Y	X	H
9	367468.0	4603422.0	672.0
10	367479.0	4603472.0	675.6
11	367502.0	4603469.0	682.0
12	367574.0	4603422.0	701.5
13	367633.0	4603394.0	706.3
14	367739.7	4603416.2	710.0
15	367914.9	4603253.3	719.6
16	367837.9	4603102.4	715.8
17	367656.0	4603324.0	691.0
18	367505.0	4603231.0	672.0
19	367484.0	4603250.0	672.0

участък Изток, контур 2
площ 55696.9

точка	Y	X	H
30	367538.0	4603745.0	730.0
31	367581.0	4603867.0	706.4
32	367617.7	4603910.3	729.2
33	367726.0	4603846.0	719.0
34	367848.4	4603739.7	695.0
35	367795.2	4603689.5	694.5
36	367688.2	4603631.0	694.0
37	367548.0	4603640.0	698.6
38	367525.0	4603689.0	724.2

Площите на отделните участъци са показани по-горе. Допълнителна площ необходима за временни дейности по време на строителството към находището няма.

3. Описание на основните процеси (по проспектни данни), капацитет, включително на съоръженията, в които се очаква да са налични опасни вещества от приложение № 3 към ЗООС.

Основните процеси, свързани с инвестиционното намерение са добивни работи в обем от 5000 куб. метра годишно по открит безвзривен кариерен способ. Същият ще започне след получаване на концесия за добив от находището за 35 годишен срок и след съгласувани с МЕ и МОСВ Цялостен и Годишен работен проект за експлоатация, както и Цялостен проект за рекултивация и План за управление на минните отпадъци, съгласно Закона за подземните богатства /ЗПБ/.

Технологичният процес на експлоатация на концесията, ще се проведе в тази последователност: откривни работи, добивни работи, транспорт до площадка/склад, насипообразуване на депо за минни отпадъци и рекултивация.

Системата на разработване трябва да е обвързана с начина на разкриване, минно–геоложките и минно–техническите условия на разработване на скалнооблицовъчните материали.

Откривни работи

Разкриване и подготовка на запасите за изземване. За подготовката за изземване на запасите над първото добивно поле, което ще бъде на площ от 5 дка в западните най-високи теренни части на участък „Запад“, в началото се премахва цялото количество откривка, разположена над него. За нормална експлоатация в кариерата се предвижда откривните работи да изпреварят с 2 месеца развитието на добивните.

Премахването на откривката, която е със средна дебелина за запасите от находището 2.70 м, ще се извършва с помощта на багер тип „Liebherr“. Най-горната част ѝ част е изградена от почвен слой с дебелината до 0.10 м. Издетата откривка ще бъде депонирана в по едно „почвено-хумусно“ насипище към всеки участък, разположено в най-ниските части на терена, където ще се извършва добив последно. Поради малката дебелина на този слой, може да се установи, че изземването му е технически невъзможно. Откривката от почвено-хумусния слой общо за запасите от находището е 10000 м³, като годишно максималният му обем е около 500 м³ от площ 5000 м².

Останалата част от откривните материали е изградена от изветряла, грусирана и оглиняла скална маса, която ще се прибутва и насипва на временни насипища на всяко откривно стъпало, където няма да пречи на добива. След изземването на запасите от съответното работно стъпало, материалите от откривката ще се връщат като обратен насип и ще служат за запълване на отработеното пространство и техническа рекултивация. Годишният обем от скалната минна маса е 20000 м³.

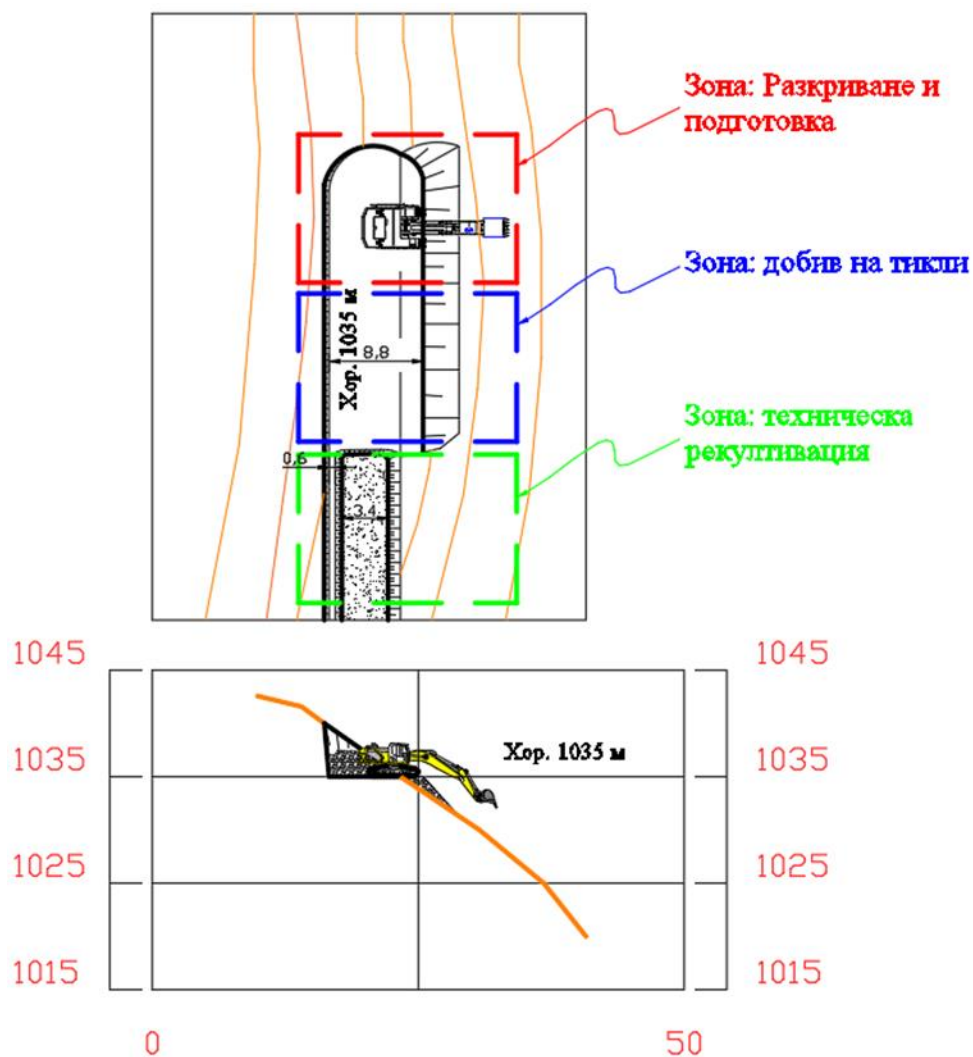
Добивни работи

На кариера “Дълбок дол” ще се приложи - Система на открито разработване по хоризонти на стъпала с височина до 5 м и с ширина от 5 до 10 м в отработената част на находището.

Системата на разработване на бъдещата кариера (и за трите участъка) е система с широки забои за отделяне на плочите по посока на наклона на гнайсите. Наклонът на скалния масив е от 10° до 15° .

Добивът и извозването на материалите ще се извърши с еднокотов багер с обратна лопата, при необходимост булдозер Т-130 М и/или челен товарач L-34, и два автосамосвала – Камаз.

Откритата разработка на полезното изкопаемо (кариерен способ) е изземване на суровината отгоре надолу: ъгъл на устойчивия откос на кариерата 86°; брой на работните стъпала 3; височина на работното стъпало до 5 м; изземване на суровината чрез прокарване на полутраншеи с ширина 5-10 м, като траншеите ще завършват с площадки, на които ще се разположат добивните машини. След разкриването на полезното изкопаемо и добивът на тикли, останалата скална маса ще се използва за обратен насип, като с това ще се извършва едновременно и техническа рекултивация – примерна схема на фиг. 7.

Фиг. 7. Примерна схема на подготовка, добив и обратно запълване.

Разработването в дълбочина достига до изчерпване на продуктивния пласт. И в трите участъка на находище „Дълбок дол“ са проучени запаси от гнайси, със средни полезни дебелини от 15.20 до 17.70 м, като средно за находището тя е 16.10 м.

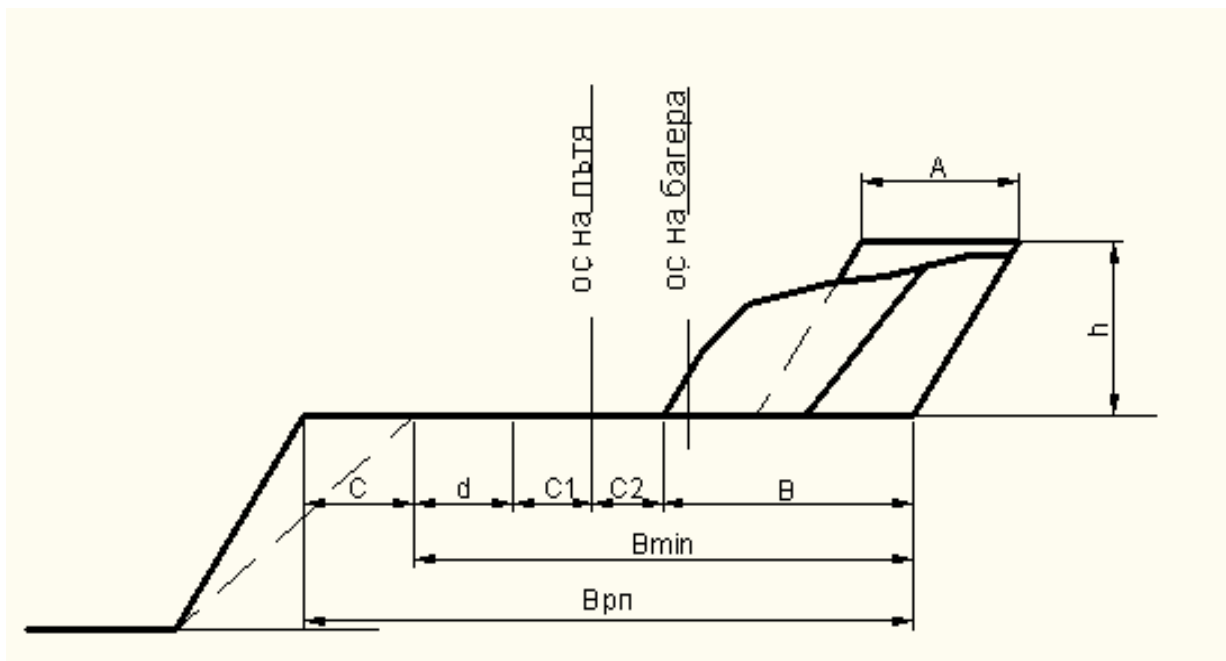
На участъци „Изток“ и „Юг“ са изчислени и ресурси, поради ниската степен на проученост, като за участък „Изток“ те са в два блока – един до блока със запаси, с който са обособени в контур „1“ и един отделен блок, обособен като контур „2“ на същия участък. Тези блокове в участък „Изток“ са изчислени като предполагаеми ресурси, а блокът на участък „Юг“ е с изчислени предварително установени ресурси и е до блока със запаси. Средните полезни дебелини в блоковете с ресурси са от 15.60 до 34.80 м, като за всички ресурси е 28.60 м.

Трите блока с ресурси на участъци „Изток“ и „Юг“ ще бъдат прекатегоризирани в запаси през експлоатационния период на находището, чрез допроучване и до техния добив ще се стигне в края на 35-годишния концесионния период, или след неговото удължаване с 15 години, съгласно Закона за подземните богатства.

Продуктивните блокове и прослойки се оценяват от работещите на кариерата, които обработват материалите ръчно с шила и чукове, а при необходимост с хидравличен чук. Средният площен рандеман на плочи цепени за гнайсите е $14 \text{ м}^2/\text{м}^3$, като при средна дебелина на плочите 3 см, съответно обемния рандеман за плочи е - 42%, или 58% от добитата скална маса от гнайси не е подходяща за скалнооблицовъчни цели.

Следва да се отбележи, че ще има и добита скална маса от гранитогнайси и шисти, които са около една трета от цялата добита минна маса и също не са продуктивни, тъй като не се цепят на плочи и не са включени в полезната дебелина на запасите и ресурсите в находището. Предвижда се всички неподходящи за цепене материали, да се използват за формиране на терасите и за рекултивация на откосите на бордовете на кариерата. По този начин ще се укрепи и усили борда на кариерата. Същите могат да се използват и като трошен камък за пътни настилки в района.

До всеки добивен участък трябва да има достъп за колите, превозващи блокчетата до депото за преработка. Посоката на придвижване на работния фронт е от запад на изток, а на добивните работи в посока от юг на север с максимална дължина на работен фронт 50 м - фиг. 8.

Фиг. 8. Схема за определяне широчината на работната площадка при работа с багер.

Притокът на води в кариерните участъци се очаква да бъде само от атмосферните валежи. Кариерите ще се разработват със стъпала разположени в ската, при което една част от атмосферните води ще дренира в дълбочина на пластовете, а другата част ще се отводнява по естествен път. За улесняване на отвеждането на водите натрупани в резултат на валежите и снеготопенето на транспортните и неработните площадки ще се изградят канавки, а работните площадки ще са с подходящ наклон ($0,5 - 1 \%$) за по-добро им отводняване.

Част от останалия технологичен отпадък, след добива на скалнооблицовъчните материали може да се използва като камък трошен за строителни цели и за пътни настилки. Същият ще се пробутва механизирено с багер от забоя, ръчно се отделят късовете за строителни цели, а остатъка механизирено се насипва на технологичните пътища (макадам).

Кариерен транспорт

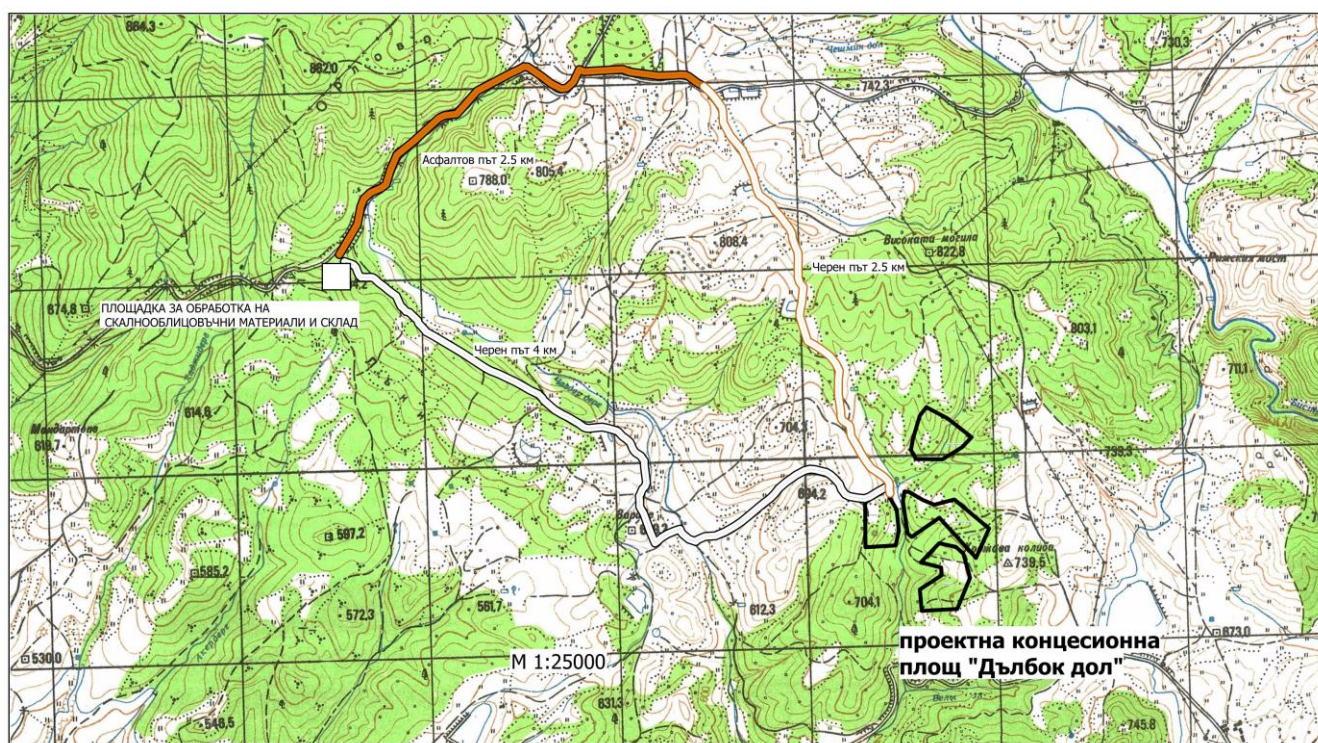
Съобразявайки се с условията на работа, производителността на кариерата, свойствата на суровината, климатичните условия и транспортните разстояния ще се използват автосамосвали.

Изборът на автотранспорт се обуславя още и от неговите предимства като:

- голяма маневреност;
- мобилност и висока скорост;

- минимален обем на капиталните траншеи обусловено от преодоляването на големи наклони от автотранспорта.

Добитите тикли/блокчета ще се натоварват и транспортират до площадката, на която се оформят – цепят и обрязват на декоративнооблицовъчните плочи. Площадката за готовата продукция е извън концесионната площ. Разстоянието, на което ще бъде извозен материала до площадката за преработване на суровината, собственост на инвеститора е дадено на фиг. 9 в два варианта. Първият е изцяло по черен общински земеделски път на разстояние 4 км, който при трудни климатични условия може да бъде заменен с малко по-дълъг алтернативен път. Последният е първо по здрав общински черен път – 2,5 км и след това асфалтов път също 2,5 км. На Приложение № 2 към Искането е дадена Транспортната схема в посочения на фигурата мащаб.

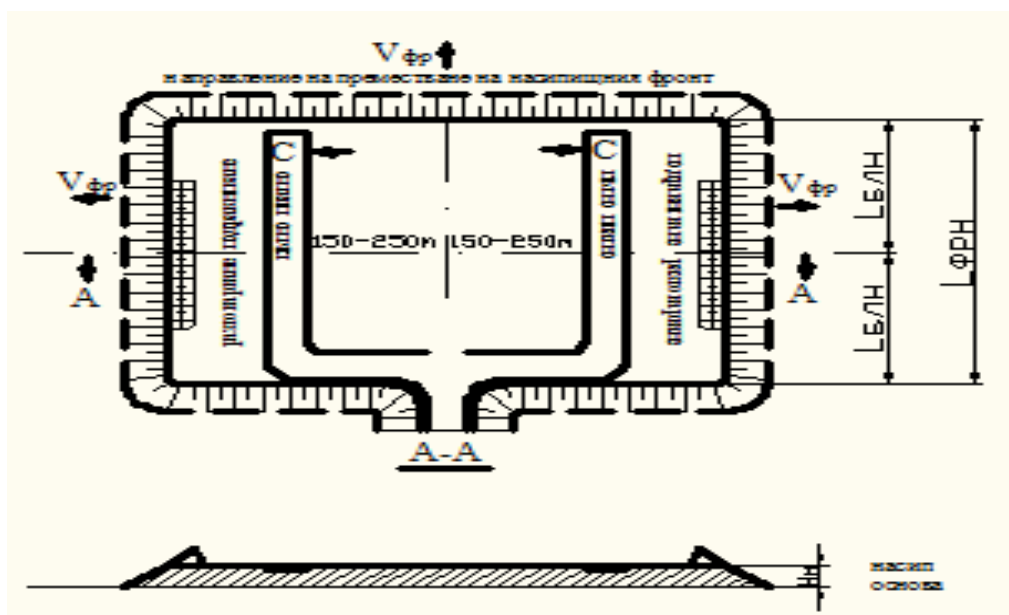

фиг. 9. Транспортна схема на извозване на гнайси до площадка за готова продукция.

Насипообразуване

При добивните работи се отделя отпадък (58%) от изветрели и негодни за цепене гнайси, по-голямата част от който ще се използва за техническата рекултивация на кариерата. Цялото - количество на запасите е 1209.5 хил. м³ гнайси, а отпадъкът е в размер на $1209.5 \times 0.58 = 701,5$ хил. м³, като обемът за една година от отработена площ 5 дка е 8700 м³ ($5000\text{м}^2 \times 3\text{м ср. деб.} = 15000\text{м}^3 \times 0,58 = 8700\text{ м}^3$). Част от отпадъка ще се събира с багер на купове до добивното поле и използва за укрепване на бордовете и като фракции за строителни цели, а останалото количество ще се насипва на временни насипища към всяко работно стъпало. Технологиията на добив предвижда последователност на изземването на участъците и позволява отпадъкът да се депонира временно на насипища, а след приключване на добивните работи в участъка да се насипе обратно в отработеното пространство. След изчерпване на всеки хоризонт, отработената скална маса ще се връща като обратен насип.+

Насипообразуването ще се извършва с булдозер. Насипището ще е едностъпално – фиг.10.

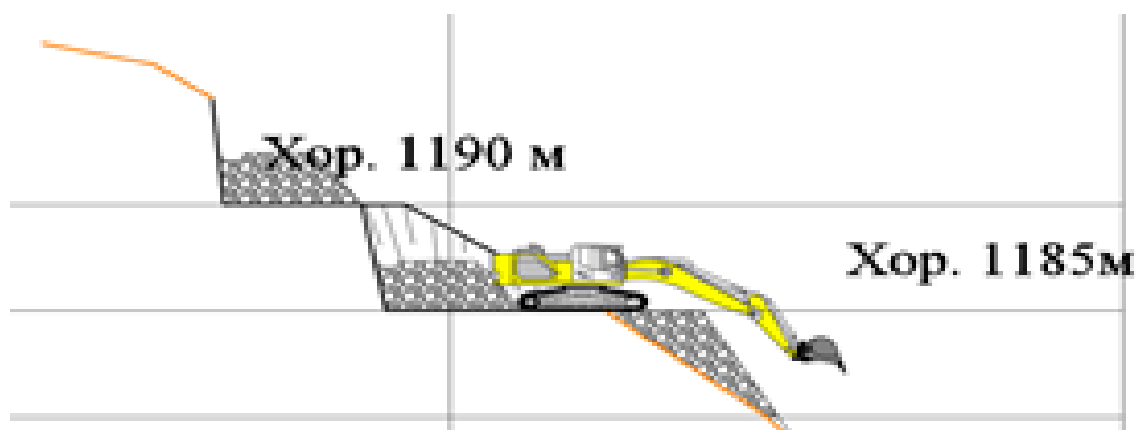
Фиг. 10. Площен начин на насипообразуване

Изчисленият обемен рандеман на гнайсите за скалнооблицовъчен материал е 42%, или 58% от скалната маса на гнайсите е неподходяща за добив на плочи за цепене.

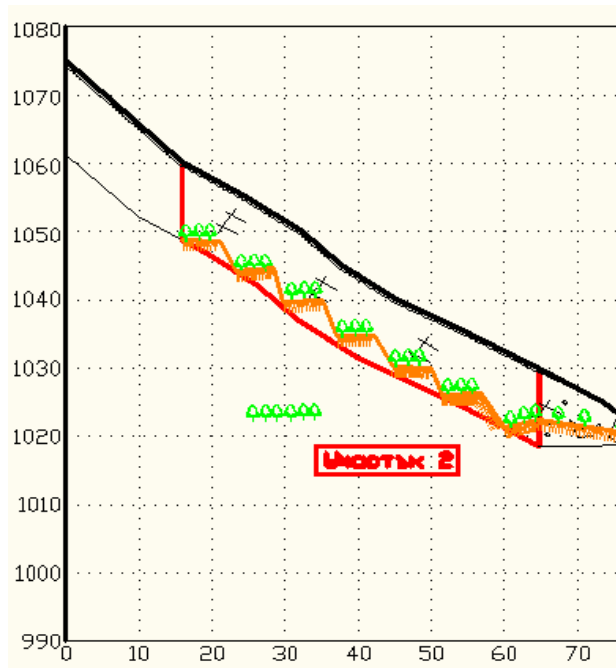
Насипищата за почвено-хумусния слой са по едно за трите участъка и разположението им е дадено в *Приложение № 4 към Искане за преценка на ОВОС* - Предложение за план за управление на минните отпадъци с подробно описание на процесите, вида и количествата им. Разположението на временните насипища от минни отпадъци към всяко открито и добивно стъпало/хоризонт ще бъде показано в Цялостния работен проект за експлоатация на находището, след получаване на концесия за добив на скалнооблицовъчните материали.

Рекултивационни работи

С разрастване на добивните работи и откриване на фронт в крайните контури на първия кариерен западен участък, ще започнат да се изпълняват рекултивационни дейности. Техническата и биологическата рекултивация, които ще се изпълняват поетапно, ще смекчат нарушенията от добивната дейност и ще премахнат последици от евентуални свлачищни процеси. На фиг. 11.1 и 11.2 са дадени примерни схеми на поетапни техническа и биологична рекултивация в участък със завършен добив.

Фиг.11.1. Примерна техническа рекултивация с обратно запълване – профил.

фиг. 11.2. Примерна биологична рекултивация – профил.

Биологичната рекултивация ще се извършва циклично при подходящо време през годината, обикновено през ранна пролет. Засаждат се треви и храсти, които са естествената растителност в района. Предвижда се използването предимно на местни тревни и дървесни видове, като не се допуска внасянето на чужди за района инвазивни растителни видове. Целта на рекултивацията в случая е не толкова напълно да се възстанови облика на територията, което е практически невъзможно в близък времеви план, а по-скоро да се подпомогнат естествените процеси на сукцесия на нарушените терени и самовъзстановяването на растителната покривка.

На проектоконцесионната площ няма да има съоръжения, в които да са налични опасни вещества по критериите на Приложение №3 към ЗООС.

4. Схема на нова или промяна на съществуваща пътна инфраструктура.

За извършване на всички дейности по инвестиционното предложение не е необходима нова пътна инфраструктура. Ще се използва наличната – общински земеделски път и асфалтовия път от републиканската пътна мрежа. По тези пътища ще се извозват добитите тикли до площадката за готова продукция, собственост на инвеститора – виж транспортна схема на фиг. 9 и *Приложение 2 към Искане за преценка на ОВОС*.

Минните отпадъци – почвено-хумусния слой от откритката и скалната маса от добива ще се транспортират до съответните специализирани насипища и по съответните хоризонти-откривни и добивни стъпала, като извозването им ще се извършва по вътрешнокариерни пътища. Последните ще се изградят по време на експлоатацията на находището.

5. Програма за дейностите, включително за строителство, експлоатация и фазите на закриване, възстановяване и последващо използване.

За осъществяване на дейността по инвестиционното предложение в съответствие с действащите в момента Закони и подзаконови нормативни актове е необходимо:

1. Завършване на процедурата по оценка въздействието на околната среда, като решението на РИОСВ-Благоевград е в срок на правно действие – 5 години, в които трябва да е започнала реализацията на ИП – добив на скалнооблицовъчни гнайси;
2. За реализация на ИП е необходимо:
 - 2.1. Издаване на удостоверение за търговско откритие от МЕ за находище „Дълбок дол“ за скалнооблицовъчни материали – гнайси, даващо право по ЗПБ за пряко предоставяне на концесия за добив на подземни богатства;
 - 2.2. Подаване на заявление до Министъра на енергетиката за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства за находище „Дълбок дол“;
 - 2.3. Съгласувателни процедури по ЗПБ и издаване на Акт за изключителна държавна собственост за находище „Дълбок дол“ от МРРБ;
 - 2.4. Издаване на Решение от Министерския съвет на Р България за пряко предоставяне на концесия за добив на подземни богатства и обнародването му в ДВ;
 - 2.5. Сключване на договор за предоставяне на концесия за срок от 35 години с МЕ, в който се описват сроковете за изпълнение на всички дейности по него;За изпълнение на всички дейности описани в т. 2.2-2.4, съгласно чл.54а, ал. 2 от ЗПБ е даден срок за изпълнение до 6 месеца от откриване на производството. Приключване в този срок на описаните дейности до сега в България не е изпълнено, като повечето процедури продължават около или над 5 години, през които изтича срока на Решението по ОВОС.
3. Съгласно концесионния договор, след влизането му в сила, ако дотогава е в сила и Решението по ОВОС, в срок до 8 месеца се изготвят Цялостен работен проект за добив и преработка на гнайси, Цялостен проект за рекултивация на нарушените терени, както и годишни към същите и ПУМО. Всички тези проекти се съгласуват с МЕ и МОСВ;
4. Закупуване на имоти от собственици или наследници, влизащи изцяло или засегнати от концесионния контур – нотариални процедури, издаване на проектоскици и скици;
5. Изготвяне на ПУП за имотите по ЗУТ, в които е проектирано началото на добивните дейности, съгласуването му с ВиК, ЧЕЗ, РЗИ, Напоителни системи, БТК и Общинския съвет – Хаджидимово и влизането му в сила, чрез издаване на констативен протокол;
6. Промяна на Общия устройствен план на община Хаджидимово, в който се отразява концесионна площ „Дълбок дол“;
7. Предприемане на необходимите действия, съгласно ЗОЗЗ и ЗГ, по промяна предназначението на земеделски и горски имоти, попадащи в концесионната площ в МЗ и ИАГ, ако до тогава е в сила Решението по ОВОС. Самата процедура продължава минимум една година;
8. Да се стабилизируют на терена граничните точки по контура на придобитите имоти от концесионна площ;
9. След получаване на Решение за промяна предназначението на земята, концесионерът има право да започне дейностите по инвестиционното намерение, ако дотогава е в сила Решението по ОВОС. За изпълнението на дейностите описани в т.2 – 9 са необходими минимум от 5 до 8 години, а в някои случаи 10 години;
10. Изпълнение на условията по Решението или Преценката за ОВОС или започване на нова процедура в РИОСВ-Благоевград.

След прекратяване на дейностите по добива за концесионния срок от 35 години, описани в инвестиционното предложение, се предвиждат мероприятия по закриване и възстановяване, чрез техническа и биологична рекултивация, съгласно изготвения Проект за рекултивация на концесионната площ.

През срока на провеждане на ИП няма да се извършва строителство на сгради, съоръжения и други инфраструктурни елементи (водопроводи), електроснабдяване.

6. Предлагани методи за строителство.

Ще бъде прилагана класическа схема на изземване – открит безвривен кариерен способ на експлоатация на находището, описан в т.3. Реализацията на проекта предвижда извършването на определени видове работи:

- Подготвителни работи;
- Разкривни работи;
- Добив;
- Рекултивация.

Първите добивни работи ще бъдат реализирани в пределите на проведените детайлни проучвателни работи и опитна кариера на участък „Запад“ от находище „Дълбок дол“.

7. Доказване на необходимостта от инвестиционното предложение.

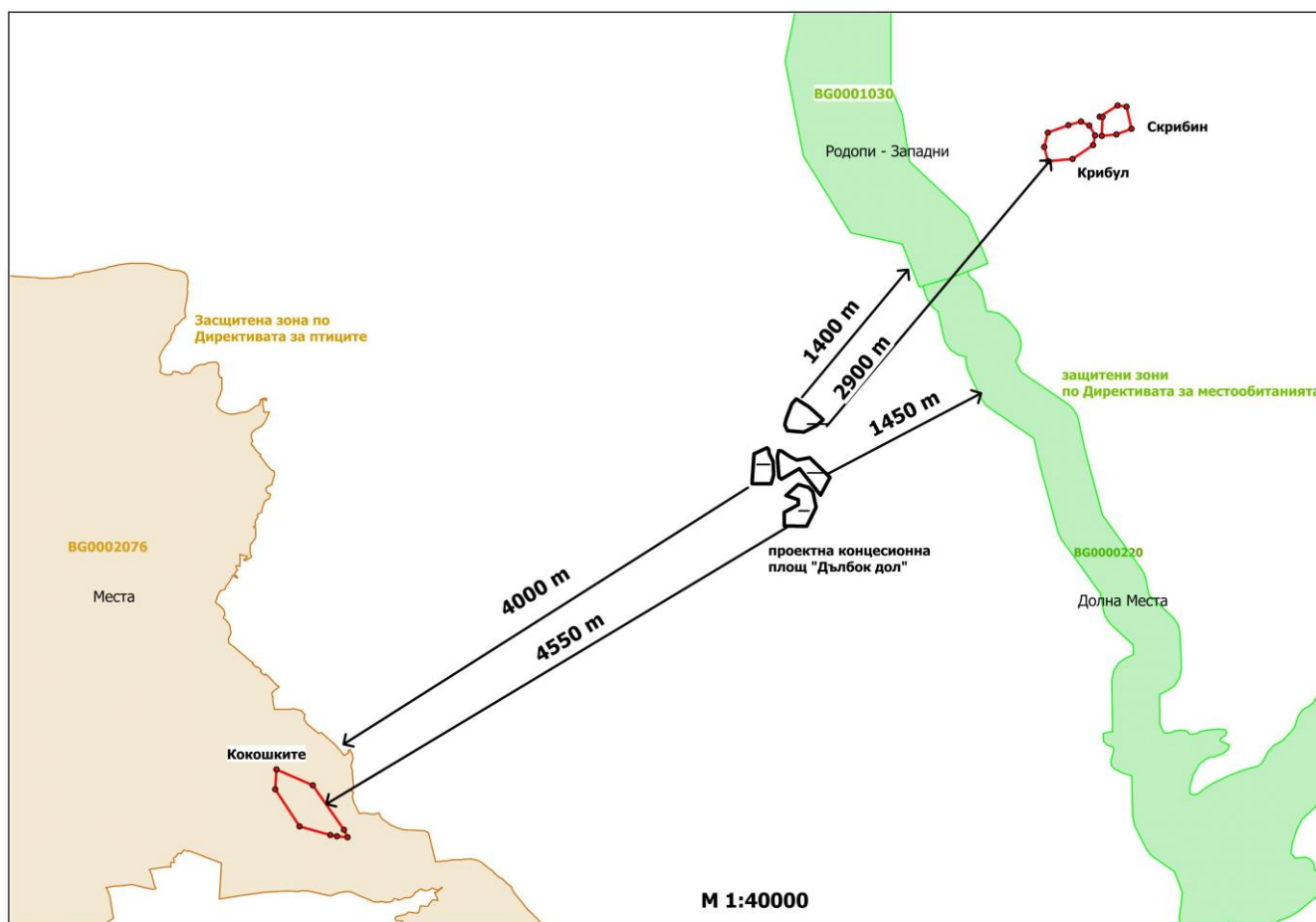
Полезното изкопаемо в проученото находище “Дълбок дол” е скалнооблицовъчен материал – декоративни разновидности на гнайси, годни за направа на плочи за вътрешни и външни облицовки и настилки. Суровината е с изяснени качествени и количествени показатели и използването ѝ е икономически целесъобразно и обосновано. Доказаните запаси и ресурси от скалнооблицовъчни гнайси са приети от СЕК към МЕ. Настоящото инвестиционно предложение има за цел реализацията на декоративните скалнооблицовъчни плочи, които се търсят на вътрешния и външния пазар.

Разработването на находището ще има и социален ефект – разкриване на нови работни места. Реализацията на инвестиционното предложение ще доведе и до допълнителни приходи за местния и републиканския бюджет – от концесионни възнаграждения, държавни и местни данъци и такси.

8. План, карти и снимки, показващи границите на инвестиционното предложение, даващи информация за физическите, природните и антропогенните характеристики, както и за разположените в близост елементи от Националната екологична мрежа и най-близко разположените обекти, подлежащи на здравна защита, и отстоянията до тях.

Проектоконцесионна площ „Дълбок дол“ с трите си участъка (един от тях е с два контура) е показана на фиг. 12. Картата на долната фигура е дадена в съответния мащаб в *Приложение № 2*. От нея се вижда разположението на участъците спрямо границите на защитените зони и въздушните отстояния до най-близките точки от проектната концесионна площ. От контур „2“ на участък „Изток“ отстоянието до границата на Защитена зона за местообитания BG0001030 „Родопи Западни“ е 1400 м. От контур „1“ на участък „Изток“ най-близката точка до границата на Защитена зона за местообитания BG0000220 „Долна Места“ е на разстояние 1450 м, а от участък „Запад“ до границата на Защитена зона за птиците BG0002076 „Места“ отстоянието е 4000 м.

Добивните дейности ще започнат след получаване на концесия от най-западните части на западния участък, т.е. от участъка, който е най-отдалечен от защитените зони.

фиг. 12. Разположение на ИП спрямо Защитените зони

Насипището за минни отпадъци от почвено-хумусния слой ще бъде ситуирано в неговите източни части в отработеното пространство на стара местна кариера – фиг. 13. Изземването на този слой ще се извършва ако е технически възможно отстраняването му с багер, поради малката дебелина (0,10 м), а количеството насипан материал ще е минимално. Същото ще бъде използвано при техническата рекултивация на участък „Запад“, след изчерпване на полезната дебелина от скалнооблицовъчни материали.

фиг. 13. Стара местна кариера

Дебелината и вида на почвения слой, установени при разчистването му на терена, както и в сондажните изработки, по време на проучвателните работи на находището, е показан на фиг. 14.

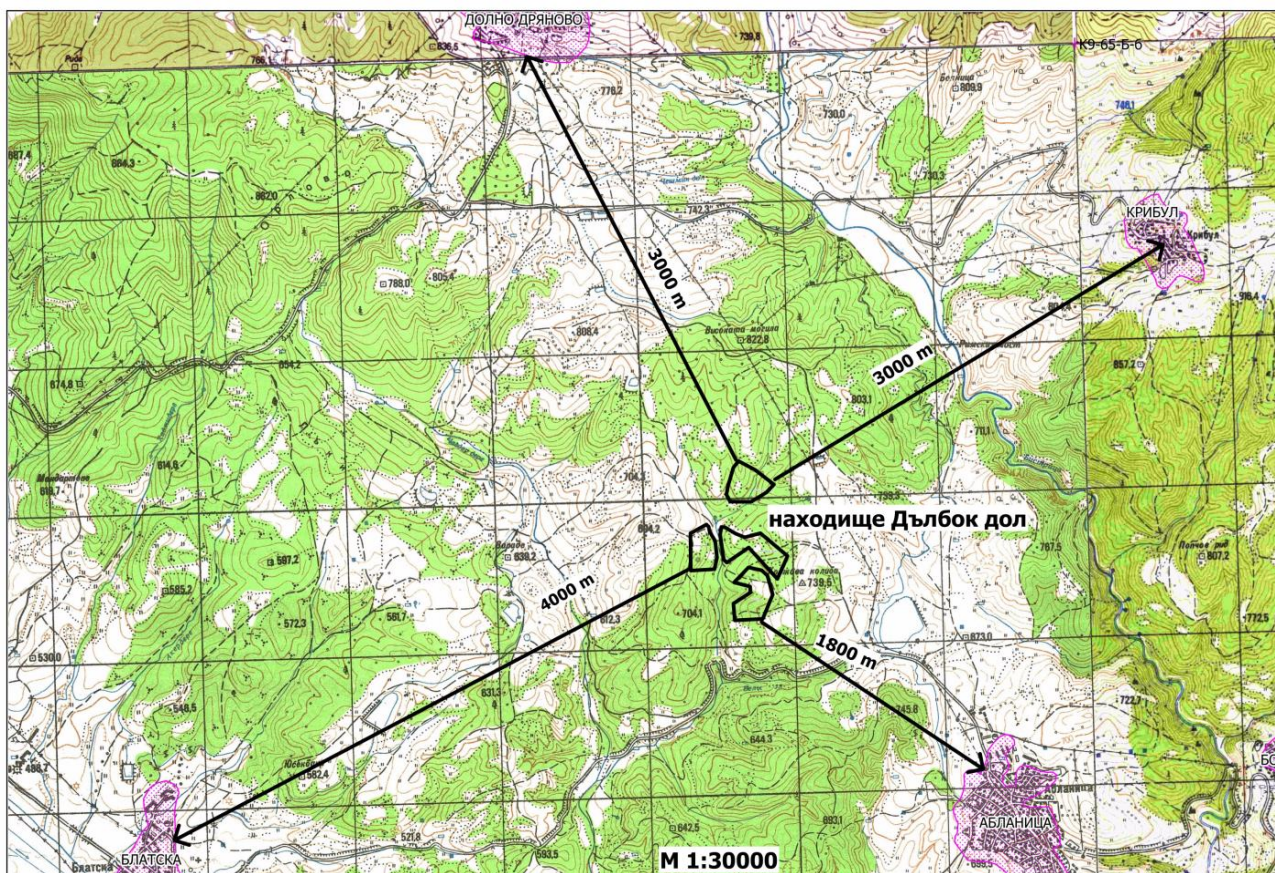
Фиг. 14. Разкрит пясъчлив почвено-хумусен слой и сондажен профил на материали от откривката и полезната дебелина на скалнооблицовъчни гнайси

Скалната маса от откривката (пресечена до 3-тия метър в сондажа от фиг. 14), както и непродуктивната от добива ще бъде насипвана в края на всяко откривно и работно стъпало и ще се връща като обратен насип след изчерпване на материалите от декоративни гнайси. Последните ще се транспортират до площадка, собственост на инвеститора, извън концесионната площ за допълнителна обработка – цепене на плочи. Непродуктивните материали ще се използват за запълване на котлована на участъка, а при нужда и като строителен материал и трошен камък за насипване на пътища в района. Описаните на тези дейности е дадено в *Приложение № 4 към Искането – Предложение за ПУМО*.

Етапите на експлоатационните дейности ще се конкретизират в Цялостния проект за добив в концесионния срок. Природните местообитания на дивата флора и фауна, както и на птиците от съответните защитени зони, са на големи разстояния и няма да бъдат засегнати от замърсявания или шумово безпокойство.

Обекти, подлежащи на здравна защита - жилищни сгради, училища, детски градини и др., съгласно §1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Наредбата за ОВОС, също няма да бъдат засегнати. Такива обекти в района са в населените места и информация, дадена на картен материал с нанесени отстояния от обекта на проектоконцесионната площ „Дълбок дол“ до населените места е показана на фиг. 6, както и по-долу, и на *Приложение № 3 към Искането* в указания мащаб.

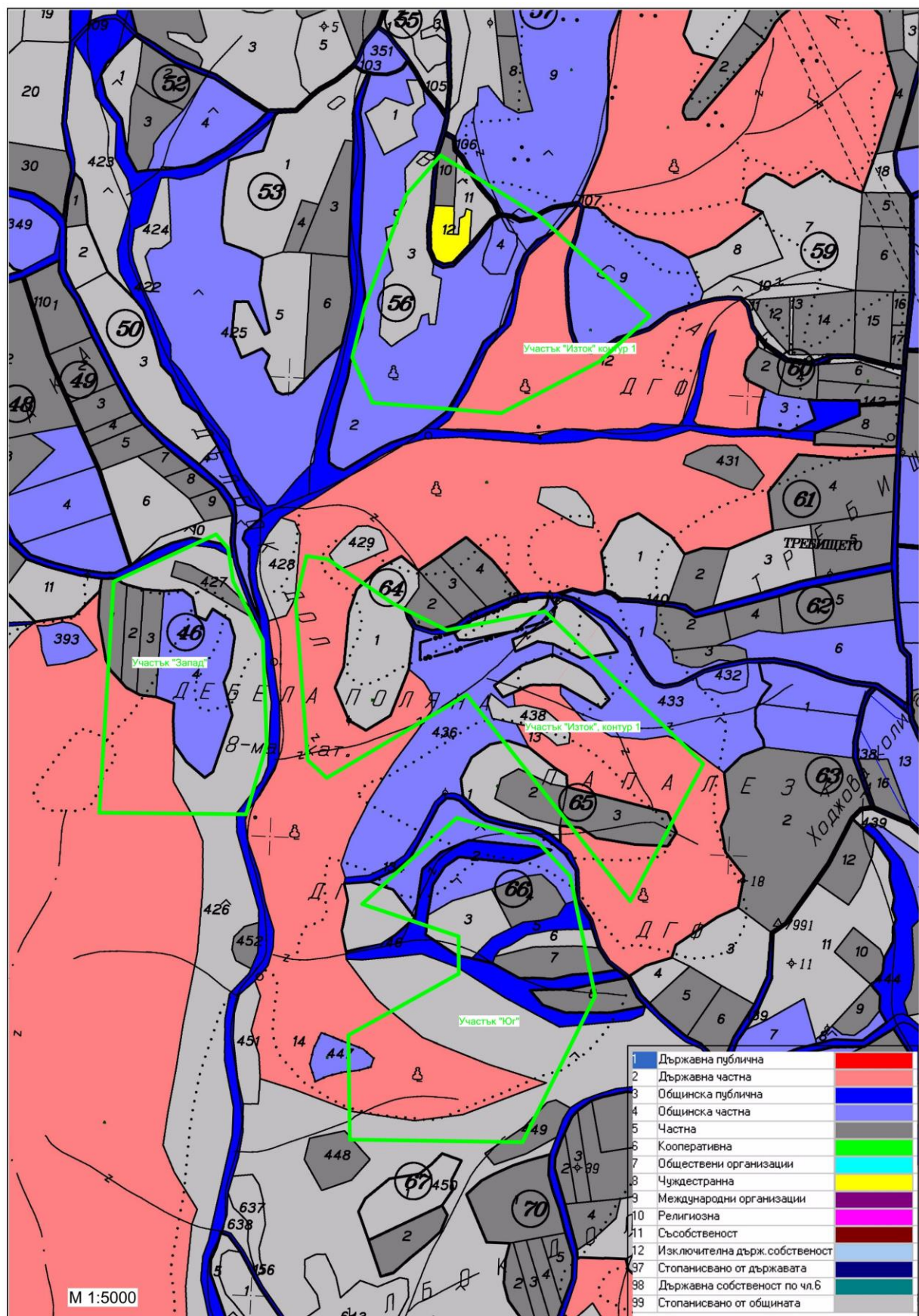
Най-близките точки от границата на проектоконцесионната площ отстоят на въздушно разстояние от 1.8 км северозападно от регулационната граница на с. Абланица, на 4.0 км североизточно от регулацията на с. Блатска, на 3.0 км югозападно от регулацията на с. Крибул и на 3.0 км югоизточно от регулацията на с. Долно Дряново.

9. Съществуващо земеползване по границите на площадката или трасето на инвестиционното предложение.

На фиг. 15 е дадена собствеността на имотите, влизащи изцяло или засегнати от проектоконцесионна площ „Дълбок дол“ и попадащи в землището на с. Абланица. Собствеността на преобладаващата част от имотите е общинска частна, стопанисвана от общината и публична от земеделския фонд – светлосив, син и тъмносив цвят, по-малка част е в земи от държавния горски фонд – розов цвят и единични имоти са частна земеделска собственост – тъмносив цвят.

Част от имоти частна общинска собственост (син цвят) от земеделския фонд в землището на с. Абланица, чрез договор с община Хаджидимово и разрешение за временно ползване от Министерството на земеделието, са използвани при проучвателните дейности в площ „Дълбок дол“. Частни имоти (тъмносив цвят), попадащи в участък „Запад“ от проектоконцесионната площ са закупени от инвеститора. Останалите имоти от този участък, от който ще започнат добивните работи са в общинска публична и общинска частна собственост, като и в държавен горски фонд.

Фиг. 15. Земеползване в контура на находище „Дълбок дол“

В Приложение № 5 е дадена същата схема, отговаряща на показания на фиг. 15 мащаб. След получаване на концесия и съгласуване на Цялостните проекти за добив и рекултивация ще бъдат предприети действия по закупуване на имотите, сключване на договори с община Хаджидимово, изготвяне и съгласуване на ПУП-ове, съгласно Закона за устройството на територията /ЗУТ/.

След одобряване и приемане на Подробните устройствени планове от Общински съвет гр. Хаджидимово, ще се извършат процедури по промяна предназначение на земята съгласно Закона за опазване на земеделската земя /ЗОЗЗ/ и Закона за горите /ЗГ/, съответно с Министерството на земеделието и Изпълнителната агенция по горите.

10. Чувствителни територии, в т.ч. чувствителни зони, уязвими зони, защитени зони, санитарно-охранителни зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди и др.; Национална екологична мрежа.

В т. II.1. буква ж) по горе в становището на БДЗБР-Благоевград, дадено в *Приложение № 3*, е указано че концесионната площ не попада в границите на санитарно-охранителни зони около водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и/или около водовземни съоръжения за минерални води по смисъла на чл.119, ал.4 от Закона за водите.

Не се очаква реализирането на инвестиционното предложение да доведе до негативно въздействие върху водите в района и върху заложените цели за поддържане на тяхното добро състояние, при спазване разпоредбите на Закона за водите и условията, описани в становището на БДЗБР-Благоевград.

В т. 8 – фиг. 12 е дадена карта с разположението на инвестиционното предложение спрямо защитени зони по местообитания BG0001030 „Родопи Западни“ и BG0000220 „Долна Места“, както и до границата на Защитена зона за птиците BG0002076 „Места“/*Приложение № 2*/. Защитените зони са на въздушни отстояния от 1,4 до 4 км и няма да бъдат засегнати или повлияни от дейностите, които ще бъдат извършени по време на добива и преработката на скалнооблицовъчните материали.

В писмо изх. № 3002(7)/21.08.2023 г. на РИОСВ-Благоевград е уточнено, че след направената проверка относно местоположението на инвестиционното предложение, същото не попада в границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии /ЗЗТ/ и на защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие /ЗБР/.

Други чувствителни и уязвими зони, както и водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди няма в района на инвестиционното предложение.

11. Други дейности, свързани с инвестиционното предложение (например добив на строителни материали, нов водопровод, добив или пренасяне на енергия, жилищно строителство).

На обекта на ИП ще се работи само през светлата част на денонощието и не е необходимо прокарването на електропроводи за електрозахранване. Не са нужни и водопроводи или никакви други комуникации, тъй като такива няма да се използват. Не са необходими и строителни материали, тъй като ще се извършва добив на полезни изкопаеми - гнайси само с багер, при необходимост булдозер и транспорт с автосамосвали.

Работещите на обекта са местни жители и не е необходимо изграждане на жилища. В концесионната площ може да бъде поставен единствено мобилен фургон за охраната, почивка и предпазване в дъждовни и студени дни на работниците.

12. Необходимост от други разрешителни, свързани с инвестиционното предложение.

За реализацията на инвестиционното предложение за добив на скалнооблицовъчни материали – гнайси от находище „Дълбок дол“, освен предоставяне на концесия за добив, ще е необходимо закупуване на частни, общински или държавни имоти, изготвяне на ПУП, съгласно ЗУТ, и промяна предназначението на земите от земеделския и горския фонд в Министерството на земеделието и Изпълнителната агенция по горите.

Описаните процедури ще може да бъдат изпълнени след сключване на договор за концесия с МЕ и след съгласуване на Цялостен работен проект за експлоатация на полезното изкопаемо, Проект на рекултивация на нарушените терени и План за управление на минните отпадъци, както с Министерството на енергетиката, така и с Министерството на околната среда и водите и РИОСВ – Благоевград.

III. Местоположение на инвестиционното предложение, което може да окаже отрицателно въздействие върху нестабилните екологични характеристики на географските райони, поради което тези характеристики трябва да се вземат под внимание, и по-конкретно:

1. съществуващо и одобрено земеползване;

Земеползването на имотите, влизащи или засегнати от проектоконцесионната площ „Дълбок дол“ е дадено на фиг. 15 към т. 9, по-горе. Собствеността на имотите е изяснена. Всички земеделски имоти - частна и общинска собственост са VIII категория с начин на трайно ползване „нива“, „пасище“ и „ливада“. Част от общинските имоти към момента не се използват и са изоставени пустеещи, което се вижда на общия изглед на проектоконцесионната площ „Дълбок дол“ - фиг. 16. Само няколко частни имоти с НТП „ниви“, попадащи в участък „Запад“ се обработваеми в момента.

Имотите горска територия, попадащи в територията на инвестиционното предложение са държавна частна собственост, с начин на трайно ползване „Друг вид дървопроизводителна гора“.

Фиг.16. Общ изглед в северна посока на проектоконцесионна площ „Дълбок дол“

След приключване на експлоатацията за предоставения концесионен срок се предвижда земите от отработените площи да представляват възстановени земи за земеделско и горскостопанско ползване. За целта на тях ще се проведат рекултивационни мероприятия, включващи техническа и биологическа рекултивация и категоризиране по реда на Наредбата за категоризиране на земеделските земи при промяна на тяхното предназначение.

2. *мочурища, крайречни области, речни устия;*

В района на проектоконцесионна площ „Дълбок дол“ няма мочурища, крайбрежни зони и речни устия.

3. *крайбрежни зони и морска околна среда;*

В района на проектоконцесионна площ „Дълбок дол“ няма крайбрежни зони и морска околна среда.

4. *планински и горски райони;*

Районът на проектоконцесионната площ се намира в югоизточната част на Дъбрашкия дял на Западните Родопи. Преобладават планинският и полупланинският релеф и дълбоко врязани речни долини, като самата площ се характеризира с хълмист релеф.

5. *защитени със закон територии;*

Проектоконцесионната площ не засяга защитени територии и обекти по смисъла на ЗЗТ, както и Защитени зони по смисъла на ЗБР.

6. *засегнати елементи от Националната екологична мрежа;*

Не се засягат елементи от Националната екологична мрежа.

7. *ландшафт и обекти с историческа, културна или археологическа стойност;*

При проучвателните дейности в района на находище „Дълбок дол“ и в близост до него не са установени културно-исторически и археологически обекти, които може да са застрашени от бъдещата експлоатация на находището. Ако след получаване на концесия, по време на откривните и добивни работи в находището се попадне на археологически структури, по-нататъшната работа трябва да продължи съгласно изискванията на чл. 160, ал. 2 от Закона за културното наследство /ДВ бр. 19 от 13.03.2009 г., последно изменение ДВ, бр. 1 от 03.01.2019 г./, т.е. изкопните дейности се спират и се прилага чл. 72 от същия закон.

8. *територии и/или зони и обекти със специфичен санитарен статут или подлежащи на здравна защита.*

В т. II.1. буква ж) по горе в становището на БДЗБР-Благоевград, дадено в Приложение № 3, е указано че концесионната площ не попада в границите на санитарно-охранителни зони около водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и/или около водовземни съоръжения за минерални води по смисъла на чл.119, ал.4 от Закона за водите.

Не се очаква реализирането на инвестиционното предложение да доведе до негативно въздействие върху водите в района и върху заложените цели за поддържане на тяхното добро състояние, при спазване разпоредбите на Закона за водите и условията, описани в становището на БДЗБР-Благоевград.

Обекти подлежащи на здравна защита в района на инвестиционното предложение няма.

IV. Тип и характеристики на потенциалното въздействие върху околната среда, като се вземат предвид вероятните значителни последици за околната среда вследствие на реализацията на инвестиционното предложение:

1. *Въздействие върху населението и човешкото здраве, материалните активи, културното наследство, въздуха, водата, почвата, земните недра, ландшафта, климата, биологичното разнообразие и неговите елементи и защитените територии.*

1.1. Въздействие върху населението и човешкото здраве

Проектоконцесионна площ „Дълбок дол“ е разположена в район с благоприятни топографски и географски условия. Спрямо околните села отстоянията са големи от 1,8 до 4 км /фиг.6/ и не се засягат санитарно-защитните зони на тези населени места. Въздействие върху населението от производствената дейност не може да се очаква, поради отдалечеността на обекта, характера на работите и естествените дадености на релефа.

Експлоатацията на находището – добивни работи, товаро-разтоварна и транспортна дейност, насипване на незамърсени почви и скална минна маса, са свързани с неорганизирано отделяне на газово-прахови емисии, шум и вибрации, което обуславя влошаване на санитарно – хигиенните условия за работещия персонал. Замърсяването е с ограничен териториален обхват и ще е локализирано в площта на обекта. Въздействията върху работната среда ще са с различна продължителност, честота и интензитет. Рискът от тези въздействия за здравето на персонала може да бъде ограничен и контролиран при стриктно спазване на вътрешните правила, инструкции и заповеди относно охрана на труда при различните дейности. Предвид факта, че при дейностите през летните дни ще се оросяват местата със запрашаване – добивни участъци и транспортните връзки, като цяло емисиите на прах ще бъдат снижени.

1.2. Въздействие върху материалните активи и културното наследство

Инвестиционното предложение предвижда започване на нова дейност и не е свързано със съществуващи материални активи. В този смисъл всички материални активи – движими и недвижими ще са новоформирани.

Инвестиционното предложение няма връзка с културното наследство.

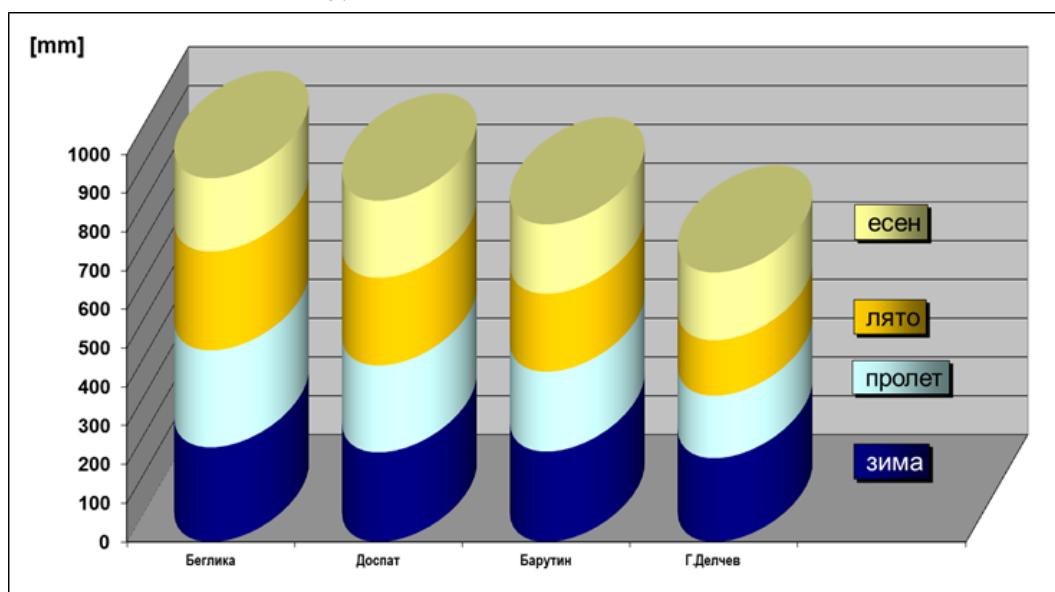
1.3. Въздействие върху въздуха и климата

Климат

Районът на инвестиционното предложение в климатично отношение попада в пределите на преходно–средиземноморската климатична област в България. Тук се чувства Беломорското и Средиземноморското климатични влияния, изразяващи се в по-високи годишни температури. В описвания район зимата е мека, а лятото горещо и сухо. През студеното полугодие районът попада в обсега на активна циклонална дейност, каквато се наблюдава в средиземноморския басейн.

Валежи

Режимът на валежите е един от основните климатични фактори, който влияе върху процесите за самопречистване на атмосферата. Използвани са данни за валежите от станции Гоце Делчев (нископланинска станция) и Барутин, Доспат и Беглика, като представители на планинския тип станции в Родопите. Сезонното разпределение на валежите показва редица особеностите, които са характерни за преходно-средиземноморския и за преходно-континенталния климат – Фиг. 17.

Фиг. 17. Средна месечна, сезонна и годишна сума на валежите в mm

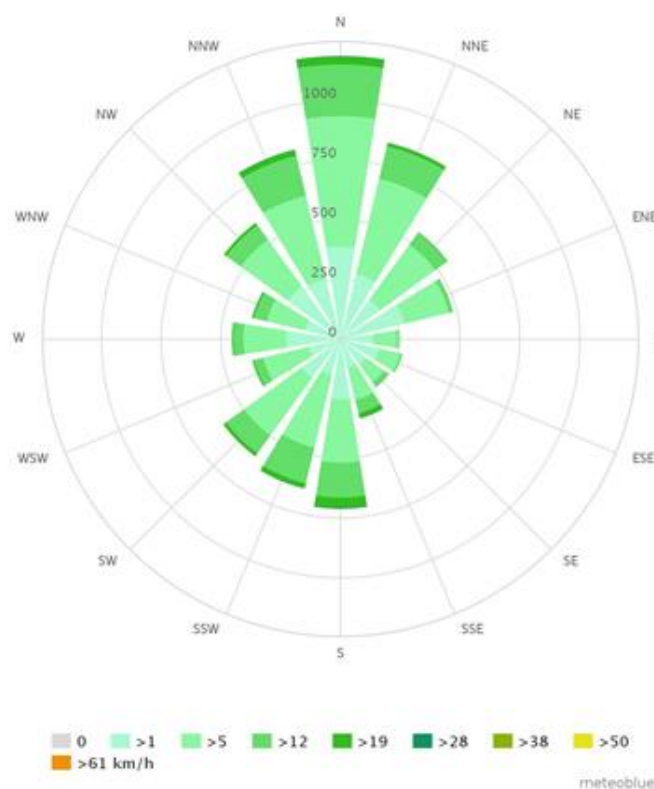
От фигурата се вижда ясно, че планинските станции Барутин (819 мм), Доспат (880 мм) и Беглика (938 мм) имат максимум в зимните и летните валежи. Същевременно станция Гоце Делчев (695 мм), която се отличава рязко със своята надморска височина и разположение, показва ясно изразен есенен максимум на валежите, отговарящ на континентално-средиземноморските климатични условия. Разпределението на годишните валежи, поради специфичните условия на района на инвестиционното предложение се явяват в една преходна област като конкретно за района този тип разпределение на валежите може да се охарактеризира като планински, континентално-средиземноморски.

Планинският климат тук се характеризира с по-големи суми на валежите над 700 мм/м². Този фактор се оценява като благоприятен за разсейване на атмосферните замърсители на въздуха и очистване на атмосферата.

Данните от долната таблица представят информация за средната месечна и годишна скорост на вятъра (м/сек.) от станция Гоце Делчев.

Станция	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Средногодиш на скорост на вятъра
Гоце Делчев	0,7	0,8	1,1	1,3	1,1	0,9	0,8	0,6	0,6	0,6	0,5	0,6	0,8

Розата на вятъра е често използван метод за графично представяне на характеристиките на вятъра, неговите посока и скорост, за определен период от време на дадено място. За да се създаде роза на вятъра, неговата средна скорост и посока се записват за даден период от време (седмици, месеци, години). Събраните данни се представят чрез векторен модел – вектори, представляващи посоките на света - север (N) - 0°, 360°; изток (E) - 90°, юг (S) - 180°, запад (W) – 270°. За построяването ѝ за района на община Хаджидимово е използвана информация от базата данни на NEWS Meteoblue – глобална система, предлагаща метеорологични модели и данни за климата за периода 1999 – 2019 г. – фиг. 18.

Фиг. 18 - Роза на вятъра за района на община Хаджидимово

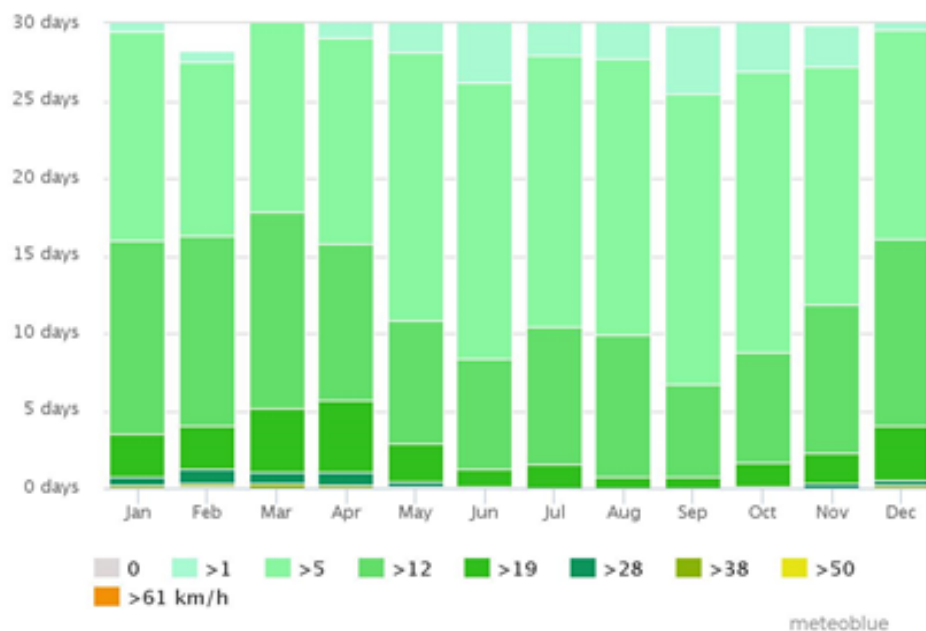
Секторите на горната диаграма съответстват на категориите на посоката. Радиалната височина на всеки сектор показва средния брой на дните за отчетения период, маркирани в съответните окръжности. Всеки сектор е разделен на части с различна дължина, запълнени в различни нюанси на зеления цвят. Всяка част съответства на определена категория на скоростта. Съответствието е според легендата към диаграмата. Височината на един сектор дава процентът или средният брой на дните за конкретния период от наблюденията, за които вятърът е със съответната посока. Широчината на една част от даден сектор дава процентът от всички наблюдения със съответните категории на посока и скорост.

Вижда се, че преобладаващите ветрове са северните (N), изменящи се от север-северозапад (NNW), а също и на север-североизток (NNE). Около 28% от случаите преобладават ветровете с посока север. Преобладаващите ветрове от тази посока са със средна скорост около 0,3 до 1,6 м/сек. Това постоянство в посоката предполага, че има постоянно въздушно течение от север. Следват ветровете с посока юг (S), юг-югозапад (SSW), югозапад (SW) и запад (W). Те представляват около 16-17 % от случаите. В този случаи отново преобладават ветрове със средна скорост от около 0,3 до 1,6 м/сек. Предвид отдалечеността на обекта на инвестиционното предложение, вятърът няма да пренася прах до населените места.

Скоростта на вятъра се категоризира по скалата на Beaufort: “Calm” (Бофорт) – представена в долната таблица. В случая има две категоризирани променливи – скорост на вятъра с 9 нива (с интервали от 0,0 м/сек до 17,2 м/сек) и посока на вятъра със 16 нива, по които се класифицират наблюдения по нивата на тези две променливи.

Сила на вятъра	Скорост на вятъра (м/сек)	Бал по Бофорт
Затишие	0,0 – 0,5	0
Много лек вятър	0,6 – 1,7	1
Лек вятър	1,8 – 3,3	2
Слаб вятър	3,4 – 5,3	3
Умерен вятър	5,4 – 7,4	4
Жив вятър	7,5 – 9,8	5
Много жив вятър	9,9 – 12,4	6
Силен вятър	12,5 – 15,2	7
Твърде силен вятър	15,3 – 18,2	8
Много силен вятър	18,3 – 21,5	9
Бурен вятър	21,6 – 25,1	10
Силна буря	25,2 – 29,0	11
Ураган	Над 29,0	12

Данните от долната фиг. 19 представляват средния брой на дните (за всеки месец), в които скоростта на вятъра достига определена скорост. От графиката се вижда, че средно около 30 дни в годината скоростта на вятъра е по-малка от 0,3 м/сек, което според скалата на Бофорт за категоризиране на вятъра, това са т. нар. дни на затишие. Средно около 187 дни в годината се появява вятър със скорост 1,6 м/сек, което се определя като много лек вятър. Около 112 дни в годината преобладава вятър със скорост 3,4 м/сек – лек вятър. Средно около 24 дни в годината се проявява вятър със скорост до 5,5 м/сек – слаб вятър. Вятър, чиято скорост е около 8,0 м/сек или т.нар. жив вятър се наблюдава около 6 дни в годината. Силен вятър със скорост по-висока от 8,0 м/сек се проявява изключително рядко, като това са случаи, в които се наблюдава пренос на топли въздушни маси от юг, което се дължи на проявлението на сухия поривист вятър – фьон.

Фиг. 19. Скорост на вятъра

Качество на атмосферния въздух

В обхвата на инвестиционното предложение и в близките му околности няма изградени и действащи обекти - източници на вредни емисии в атмосферния въздух. Постъпването на прах и вредни емисии с димните газове от автомобилния трафик в района е пренебрежимо малко. Основни замърсители на околния въздух в есенно-зимния период са димните газове от изгаряне на твърди горива в бита, но обектът е разположен в пресечен терен далеч от населени места. Като цяло в региона имисионното състояние на атмосферния въздух е добро.

Въздействие върху атмосферния въздух в резултат на инвестиционното предложение

Източници на замърсяване на въздуха при осъществяване на инвестиционното предложение ще бъдат откривната, добивната, товаро-разтоварната и транспортна дейност в участъците на проектоконцесионна площ „Дълбок дол“, които ще се отработват последователно. Изброените дейности ще са източник основно на прахови емисии в атмосферния въздух. Газовите емисии са застъпени в по-малка степен. По своя произход и характер на разпространяване, емисиите от горепосочените дейности ще са неорганизиранни. Линеен източник се явява извозващият път за добития материал от кариерите в отделните участъци, в които ще се работи поэтапно.

Строителство

В етапа на подготовката на находището за добив в участък „Запад“ разкривката от незамърсени почви ще се натоварва на автосамосвал (товароносимост 20 т), който ще ги транспортира до проектираното насипище, разположено в най-ниската част от терена в концесионната площ. Скалният минен отпадък ще се насипва на всяко открито или добивно стъпало, където не пречи на добива и ще се връща като обратна засипка чрез прибутване, без да се транспортира.

По принцип дейността по добив в една кариера генерира прахови облаци с много малки размери. Такъв прахов облак не може да се прехвърли на далечни разстояния или през естествени прегради каквито са възвишения, хълмове и др. поради:

- Източниците на прах са ниски и студени (облакът е с температурата на околния въздух), т.е. той е студен и няма потенциал за придвижване на големи разстояния;
- Средногодишните скорости на вятъра са ниски, следователно енергията на ветровото поле е много ниска и прахови частици не могат да бъдат пренесени на далечни разстояния;

- Праховите частици имат висока гравитационна скорост на отлагане, тъй като аеродинамичният им диаметър е голям, т.е. частиците се утаяват на не повече от 20-50 м около работното кариерно място и не могат да се издигнат нависоко.

Следователно, за късо време частиците в праховия облак се размесват с околния въздух (дифундират) и се отлагат, като концентрациите им падат под нормата за човешко здраве в атмосферен въздух още на самата кариерна площадка.

Замърсяването с токсични газове вследствие товаро-разтоварната и транспортна дейност ще бъде периодично, в рамките на работната смяна. Общото въздействие на газовите емисии ще има локален характер и няма да се отрази съществено на качеството на атмосферния въздух в района.

Ще се употребяват съвременни кариерни машини, системно ще се оросяват добитата скална маса и кариерните пътища. По този начин се постига ограничаване на праховите емисии, вследствие на което съдържанието на прах във въздуха на работната среда се очаква да бъде с поднормени стойности.

Паралелно с общия прах при всички процеси на прахоотделяне в кариерата ще се емитира и фин прах, който се задържа във въздуха много по-продължително време и се пренася на по-далечни разстояния с въздушните течения. Не се очаква да бъдат засегнати най-близките населени места.

Площта, върху която ще се извършват горепосочените дейности, ще бъде неорганизиран източник основно на прах и в много малка степен на емисии на вредни вещества в отработилите газове на ДВГ на използваната техника, работеща с дизелово гориво - въглеродни и азотни оксиди, леснолетливи органични съединения и устойчиви органични замърсители.

Интензивността на прахоотделянето зависи в голяма степен от метеорологичните условия по време на провеждане на разкривните работи и от сезона, през който ще се извършват строителните работи, климатичните и метеорологичните фактори (вятър, влажност, температура, устойчивост на атмосферата), характеристиките на земните частици и много други условия. Предвидено е разкривните работи да се провеждат през есенно-зимния сезон.

Намаление на прахоотделяне може да се осъществи при следната мярка: използване оросяване за поддържане на достатъчна влага в насипните материали през сухите летни и есенни месеци. При това нивата на праховите емисии (контролирани емисии) се снижават с 80 % по формулата:

$$E_c = E \times \left(\frac{100 - C}{100} \right)$$

Където:

- E_c – нивото на контролирана емисия;
- E – нивото на неконтролирана емисия;
- C – ефективност на контрола в %.

Фазата на строителството като цяло няма да окаже значим ефект върху качеството на атмосферния въздух. За избягването на риска от замърсяване се изисква спазване на точен график на строителните работи, съобразени и с метеорологичните условия, т.е. да се позволи на естествените способности на атмосферата да се самоочиства.

Експлоатация

Технологията на добивните работи на гнайси от находище "Дълбок дол", която ще се прилага, е с изземване отгоре надолу. Изземването на гнайсите ще се извършва по циклична технология, без използването на пробивно-взривни работи.

Комплексната механизация ще се състои от багер/булдозер и/или хидравличен чук и автосамосвал/и.

По време на експлоатацията, основните емисии в атмосферния въздух ще бъдат:

- прах и емисии на вредни вещества в отработилите газове на ДВГ на използваната добивна техника, работеща с дизелово гориво и автотранспорта - въглеродни и азотни оксиди, леснолетливи органични съединения и устойчиви органични замърсители.
- прах, генериран главно при ветровата ерозия (прахоунос) от насипищата за почвено-хумусен материал.

Рекултивация

Рекултивацията ще се извърши поетапно и ще приключи в последната година на концесионния срок. Предвид съществуващите естествени релефни и почвени условия, най-подходящата за рекултивация е тревисто-храстова растителност.

Дейностите по рекултивацията (технологична и биологична) са източници на неорганизираните емисии на прах и вредни вещества в отработилите газове от ДВГ на използваната техника - самосвал, багер, но в по-малки количества в сравнение с етапа на строителството и експлоатацията.

Транспортна схема

В рамките на кариерните участъци ще се прокарват временни пътища за достъп на автотранспорта и извозване на откритката до насипищата и минните отпадъци до съоръженията за минни отпадъци. Извозването на гнайсите ще става на автотранспорт по съществуващи укрепени общински пътища.

Транспортната схема по пътя извън находището по време на експлоатацията е източник на газови емисии от ДВГ. Тези емисии се изпускат директно в атмосферния въздух от ауспусите на ДВГ.

Организираните източници — няма.

Количествени оценки на емисиите

Инвентаризацията на емисиите дава оценка както за нивата на замърсяване, така и идентифицира типа източници на замърсяване. В случая за проектоконцесионна площ „Дълбок дол“ се определят като пълзящ площен (променящ местоположението си) източник през отделните концесионни години с ограничени размери и линеен - от транспортната схема.

Изчисляването на количества прахови емисии по време на строителството, експлоатацията и рекултивацията на находището може да се определят на базата на следните дейности:

- Изчистване, изкопаване, булдозериране, подравняване и земно-изкопни работи;
- Обработка на прахови материали - товарене и разтоварване на земни маси;
- Движение на автотранспорта в границите на кариерните участъци;
- Прахообразуване от ветрова ерозия при открити прахови зони (насипища за земни маси).

Площни източници

Прахови емисии Оценката за праховите емисии (обща прах, фини прахови частици до 10 (ФПЧ10) и до 2.5 микрона (ФПЧ2,5) общо за проектоконцесионната площ може да се направи на база емисионни фактори на американската Агенция за околна среда (EPA) за работа в открити прахови области: Construction and Aggregate Processing and Fugitive Dust Orp Sources - US EPA, Емисионни фактори.

Прахови емисии от дейностите на находище „Дълбок дол“ (тона) за 1 концесионна година

Дейности	Емисии, т.		
	прах	ФПЧ ₁	ФПЧ _{2,5}
Булдозериране	3.970	1.931	0.590
Обработка насипни материали (изземване и натоварване)	0.327	0.159	0.049
Прах от движение по непавиран път (в кариерата)	1.834	0.379	0.055
Ветрова ерозия	0.134	0.067	0.027
Техника с ДВГ (изгорели газове)	0.692	0.665	0.199

Прахови емисии (тона) при рекултивация

Емисии, t		
Прах	ФПЧ ₁₀	ФПЧ ₂
1.12	0.5	0.17

Газови емисии

Оценката на емисии на вредни вещества в отработилите газове от ДВГ на добивната и транспортна техника са оценени по методиката ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook, 2016, NFR³ код 1.A.2.g vii - Извънпътни съоръжения и машини с двигатели с вътрешно горене на гориво дизел, а за въглероден диоксид — по 2006 TCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories.

Емисии (тона) от 1 багер и 1 автосамосвал за 1 концесионна година

Парникови газове			Основни и специфични замърсители					
CO ₂	CH ₄	N ₂ O	NO _x	SO ₂	CO	NM VOC	PM ₁₀	NH ₃
29.2	0,002	0.013	0.126	0.001	0.13	0.02	0.007	0.0001

Не се очаква както праховото замърсяване, така и замърсяването с вредни вещества от отработилите газове на кариерната техника и тежкотоварния транспорт в нито един от етапите на дейност: строителство, експлоатация и закриване (рекултивация) при добив на гнайси в проектоконцесионната площ „Дълбок дол“ да се разпространява извън границите на работните площадки на отделните участъци или рамките на обекта. Наличната тревно-хростова растителност и пресеченият релеф също допринасят за ограничаване разпространението на емисиите извън отделните участъци на находището.

Въздействието е силно локализирано, отрицателно, временно, директно и обратимо.

Линеен източник - транспортна схема

Оценката на емисиите от ДВГ на автотранспорта в транспортната схема е направена по методиката ЕМЕР/ЕЕА air pollutant emission inventory guidebook, 2016, NFR код 1.A.3.b.iii.

За определяне на серни оксиди и въглероден диоксид е приложена методика 2006 TCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories.

Емитирани вредни вещества (кг)

Замърсител	Количество, кг (за 340 дни)
CO	1.827
NMVOC	0.174
NO _x	37.932
N ₂ O	0.5916
NH ₃	0.1914
Pb	1.8E-04
ФПЧ ₁₀	2.10366
Ideno Pyrene	2.4E-05
B(k)F	E-04
B(b)F	9.5E-05
B(a)P	1.6E-05
CO ₂	11473.56
SO ₂	0.0585
C ₆ H ₆ (бензен)	0.0052
tCO ₂ eq.	11.649

1.4. Въздействие върху водите

Съгласно становище на Басейнова дирекция „Западнобеломорски район” реализацията на инвестиционното предложение е **допустимо** спрямо режимите в утвърдените План за управление на речните басейни (ПУРБ) на ЗБР (2016 - 2021) и План за управление на риска от наводнения (ПУРН) на ЗБР (2016 - 2021), Закон за водите и подзаконовите актове към него, при спазване на следните забрани и ограничения:

- Съгласно чл.61, ал.1, т.1, буква „в“ на Наредбата за подземните води, за опазването на подземните води от замърсяване и влошаване се забраняват други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, включително разкриването на нивото на подземните води на повърхността; В тази връзка, при извършването на дейностите, предмет на ИП, да не се допуска разкриване на нивото на подземните води;

- За недопускане и предотвратяване на замърсявания и аварии, по отношение на повърхностните и подземните води е необходимо спазване на изискванията на чл. 131 от Закона за водите: При аварийни случаи, създаващи предпоставки за замърсяване на водите, собственикът или лицето, експлоатиращо обекта – източник на замърсяване, включително хвостохранилища, шламохранилища и насипища, е длъжно да вземе необходимите мерки за ограничаване или ликвидиране на последиците от замърсяването, съгласно предварително изготвен аварийен план и незабавно да уведоми басейновите дирекции и органите на Министерството на вътрешните работи;

- С цел защита на крайбрежните заливаеми ивици и принадлежащите земи на водохранилищата да се изпълняват разпоредбите на чл. 134, т.1, т. 3 и т. 4 от ЗВ, като не се допуска: складиране на пестициди, депониране и третиране на отпадъци, строителство на стопански и жилищни постройки, миенето и обслужването на транспортни средства и техника;

- Съгласно чл. 143 от ЗВ за защита от вредното въздействие на водите се забранява: нарушаването на естественото състояние на леглата, бреговете на реките и крайбрежните заливаеми ивици, намаляването на проводимостта на речните легла, включително чрез баражи и прагове, без съответното разрешително, използването на речните легла като депа за отпадъци, земни и скални маси, извършването на строежи над покритите ръчни участъци, съхраняването или складирането на материали, които в значителна степен биха увеличили унищожителната сила на водата при наводнения;

- В изпълнение на разпоредбите на чл.156а, ал.1, т.2 от Закона за водите е необходимо на всички етапи от планирането, проектирането и експлоатацията на находище „Дълбок дол“, да се предвидят мерки, обезопасяващи водите в подземното водно тяло от замърсяване;

- Съгласно разпоредбите на чл.46, ал.2 от ЗВ, изграждането на конструкции, инженерно-строителни съоръжения, постройки и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води се извършва при условията и по реда на Закона за устройство на територията, при спазване на изискванията за опазване на подземните води по глава осма от ЗВ;

- В случай на водовземане от подземни и/или повърхностни водни обекти, както и за заустване на отпадъчни (руднични) води в повърхностни водни обекти е необходимо провеждането на съответните процедури за издаване на разрешителни по реда на Глава четвърта от Закона за водите.

- Повърхностни води

По данни от БД „ЗБР“ инвестиционното предложение е разположено в близост до повърхностен воден обект, част от водосбора на повърхностно водно тяло с код - BG4ME500R107 „*р. Места от вливане на р. Канина до вливане на р. Мътница*“. Тялото е силномодифицирано и оценено в „добър потенциал“. Посочената екологична цел за него е опазване на добрия потенциал и предотвратяване влошаването.

- Подземни води

По данни от БД „ЗБР“ инвестиционното предложение попада в обхвата на подземно водно тяло „Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн, Долнодряновски плутон“ с код BG4G0001PtI030. Същото в ПУРБ на „ЗБР“ за БУ (2016-2021 г.) е оценено в добро състояние по отношение на химичен и количествен статус. Общата цел за опазване на околната среда за него е поддържане на доброто му състояние.

Инвестиционното предложение попада в границите на зони за защита на водите по чл.119а, а именно: - по чл.119а, ал.1, т.1 от Закона за водите - подземно водно тяло „Пукнатинно-карстови води в Сатовчански карстов басейн, Долнодряновски плутон“ с уникален код BG4G0001PtI030.

В обхвата на инвестиционното предложение не попадат санитарно-охранителни зони около водоземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и/или около водоземни съоръжения за минерални води по смисъла на чл. 119, ал. 4 от Закона за водите.

При геоложките проучвания на находището в прокараните сондажи не е установено водно ниво

1.5.Въздействие върху почвата

През етапа на строителството и подготовката на добива ще бъдат засегнати почвите в площите за откриване на полезното изкопаемо, пътищата в кариерата и на насипищата за почви и скална минна маса. Нарушението на почвения профил ще произтече от изкопно-насипни работи. Допълнително се очаква прахово замърсяване при транспортните дейности.

Отнените почви ще се съхраняват на насипище с цел последващи рекултивационни дейности, а скалната откривка ще се връща като обратна засипка в отработеното пространство.

Експлоатация. Предлагащата технология на добив е свързана с отделяне на фини прахови частици, които ще се отлагат върху повърхността на почвата от намиращите се в съседство земи. Използването на вода за оросяване при отделянето от масива на блоковете, ще снижава праховото замърсяване.

При *рекултивацията* въздействието върху почвите ще бъде компенсирано в голяма степен.

1.6. Въздействие върху земните недра

Реализацията на инвестиционното предложение ще доведе до нарушаване на естественото състояние на земните недра, основно в обхвата на кариерното поле на предвидените за добив дълбочини. Въздействието ще е трайно и необратимо.

При насипните работи за изграждането на насипище за почвено-хумусни откритни материали ще се промени само локалната дебелина на покривния хоризонт.

1.7 Въздействие върху ландшафта

При реализацията на инвестиционното предложение в етапите на строителството и експлоатацията ландшафтът ще се антропогенизира, вследствие изграждане на кариера, насипища, вътрешно кариерни пътища.

За периода на концесията ландшафтът ще смени трайно своите функции – ще се разработва минен обект. Въздействието ще е значително и необратимо, но с последващите рекултивационни дейности ще се смекчи и възстанови чрез приобщаване на нарушените терени към околната среда.

1.8. Въздействие върху биологичното разнообразие и неговите елементи, и защитените територии

Растителен свят

Според геоботаническото райониране на страната, обектът се отнася към Македоно-Тракийската провинция на Европейската широколистна горска област, Местенски окръг - Гоцеделчевски район. Окръгът обхваща долината на р. Места и се характеризира с разнообразна растителност. Естествената растителност на окръга е представена от ксеротермни гори от благун (*Quercus fraineto*) и космат дъб (*Quercus pubescens*), а в по-северните части от ксеромезофитни с доминанти горун (*Quercus dalechampii*), воден габър (*Ostrya carpinifolia*), мизийски бук (*Fagus orientalis*) и черен бор (*Pinus nigra*). По-широко са разпространени и други средиземноморски видове като смокинята (*Ficus carica*), а някои от тях образуват формации - на пърнара (*Querceta cocciferae*), червената хвойна (*Juniperus oxycedrus*), кукуча (*Pistacia terebinthi*), драката (*Paliureta spina-christi*). В окръга се срещат македоно-тракийски и балкански ендемити.

Растителността на територията на находището е представена от храсталачни съобщества на формацията на червената хвойна (*Juniperus oxycedrus*), представляващи краен етап от деградацията на ксеротермните дъбови гори. Съобществата са ниски и силно разредени. Развиват се върху силно ерозирани канелени горски почви, като в голямата си част почвената покривка е разкъсана с излаз на основната скала. От разнотретието се срещат следните видове: италианска паламида *Cirsium italicum*, скална салата *Mycelis muralis*, гръмотрън *Ononis arvensis*, планинско вятърче *Jasione montana*, черновръх *Clinopodium vulgare*, ланцетолистен живовляк *Plantago lanceolata*, синя жлъчка *Cichorium inthybus*, жълтуголистна луличка *Linaria genistifolia*, главеста камбанка *Campanula glomerata*, родопски

жълт кантарион *Hypericum cerastoides*, твърда рунянка *Hieracium rigidum*, злолетница *Erigeron acris*, върбовка *Epilobium tetragonum*, неразклонен венечник *Anthericum liliago*, подбел *Tussilago farfara*, коница *Conyza canadensis*, дребноцветно прозорче *Potentilla micrantha*, прасковелистна камбанка *Campanula persicifolia*, гребенеста гайтаника *Melampyrum cristatum*, пришница *Prunella vulgaris*, истинско еньовче *Galium verum*, разперена камбанка *Campanula patula*, див морков *Daucus carota*, козя брада *Rumex acetosella*, багрилно подрумиче *Cota tinctoria*, армериовиден карамфил *Dianthus armeria*, обикновен кривец *Chondrilla juncea*, гребенеста очанка *Euphrasia pectinata*, жабешка дзука *Juncus bufonius*, едроцветно червеноглавче *Rnautia ambigua*, армериево плюскавиче *Silene armeria*, широколистен папур *Typha*, камбанка *Campanula sphaerotrix*, дребна свещица *Filago minima*, червен кантарион *Centaureum erythraea*, членеста дзука *Juncus articulatus*, рунянка *Hieracium pilosella*, едър живовляк *Plantago major*, пипериче *Polygonum rurivagum*, триниелистна самогриска *Scabiosa triniifolia*, метличина *Centaurea rutifolia*, бял равнец *Achillea aspleniifolia*, върбовка *Epilobium dodonaei*, иглолистен карамфил *Dianthus pinifolius*, буекиева острица *Carex buekii*, родакс *Rhodax canuus*, петнисто ленивче *Lysimachia punctata*.

От всички изброени по-горе висши растения няма такива с природозащитен статут (Приложения 2 и 3 на Закона за биологичното разнообразие).

Съобществата имат изцяло произведен характер, очертаващ крайните етапи на деградация на растителността под влиянието на антропогенните фактори и развитието на ерозията. Използват се за паша. Поради преобладаването на разредени тревостои те нямат съществено значение като едафичен и хидрологичен фактор.

Очаквани въздействия

Характерът на инвестиционното намерение, предмет на проектната концесия и дейностите по нейната реализация са свързани с частично унищожаване на растителността (тревни ценози и издънкова гора) в рамките на територията на участъците. При разкриването и разработването на двата участъка ще се унищожат физически само тревни биоценози, в които не са установени защитени видове от флората. След рекултивацията се очаква да се възстанови напълно състоянието на растителността. Изменения на растителността в съседни терени не се очакват.

Въздействията върху растителността от реализацията на предлаганата дейност в обхвата на инвестиционното предложение ще се изразяват в разчистване на наличната плитка почвена покривка заедно с растителната компонента. Технологиата на добива предвижда поэтапно усвояване на доказаните запаси. Въздействията ще са **преки** и със сравнително **средносрочен** характер в рамките на периода за изземване на скалнооблицовъчните материали.

Характеристика на въздействието	По време на експлоатацията
Преки	Да
Непреки	Не
Кумулативни	Не
Краткотрайни	Не
Среднотрайни	Да
Дълготрайни	Не
Постоянни	Не
Временни	Да
Положителни	Не
Отрицателни	Да

Тези въздействия ще са локални и няма да се отразят съществено върху общото състояние на биотата. Повечето от установените растителни видове са полиморфни и нямат ключово значение за местообитанията в зоната. След преустановяване на добива в съответния участък се предвижда техническа рекултивация. При биологичната рекултивация ще се използват местни видове, с което въздействието върху растителността ще бъде смекчено.

Инвестиционното предложение има ограничен териториален обхват и неговата реализация няма да се отрази върху защитени територии.

Животински свят

Според зоогеографското райониране на България разглежданата територия се отнася към Средиземноморската фаунистична подобласт, Струмско-Местенски район. В тази територия влиянието на средиземноморския климат е по-осезаемо и по тази причина тук навлизат значителен брой средиземноморски видове.

Относно фауната в района на площта на инвестиционното предложение следва да бъде посочено, че тя е представена основно от видове, характерни за гористи райони в ниски части на планини, заети от по-рядка или по-гъста дървесна и храстова растителност с горски характер, каквито са представителите на Клас Влечуги (Reptilia): Разред Костенурки (Testudinidae); Шипоопашата костенурка (*Testudo hermani*); Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); Разред Змии (Serpentes); ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*); смок мишкар (*Elaphe longissima*); голям стрелец (*Coluber jugularis*); пепелянка (*Vipera ammodytes*); Сем. Гушери (Iacertidae); зелен гушер (*Lacerta viridis*); сив (стенен) гушер (*Lacerta muralis*); - кримски гушер (*Lacerta taurica*).

От гръбначната фауна в района, в който попада обектът, най-многобройни са птиците (клас Aves). При наблюденията в района на ИП бяха регистрирани следните видове: кадънка (щиглец, кардаринка), кос (*Turdus merula*), качулат синигер (*Parus cristatus*), гарван мършар (*Corvus corax*), зелен кълвач (*Picus viridis*), голям пъстър кълвач, гривяк (*Colaptes palumbus*), обикновен мишелов (*Vitellio buteo* (L.)), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus* L.), голям синигер, син синигер, горска чучулига, обикновена кукувица.

От Клас Бозайници (Mammalia) най-често срещани са:

- Обикновена горска мишка (*Apodemus sylvaticus*);
- Скална мишка (*Apodemus mystacinus*);
- Къртица (*Talpa europaea*);
- Обикновена сива полевка (*Microtus arvalis*);
- Полска мишка (*Apodemus agrarius*).

За горските територии по прилежащите планински склонове най-често срещани са дивата свиня (*Sus scrofa*) и лисицата (*Vulpes vulpes*), изключително рядко сърната (*Capreolus capreolus*). В района се среща и вълкът (*Canis lupus*). За припечните хълмисти терени с дървестна и храстова растителност в близост до ниви е характерен заекът (*Lepus europaeus*).

В района на ИП и в съседство индивиди от видове от клас земноводни не са регистрирани.

От горепосочените видове, отчетени в обхвата на настоящото ИП и в съседство, такива, приоритетни за опазване фигуриращи в Приложение № 2 на ЗБР, не са налице.

С изграждането на обекта, не се очаква да намалее или изчезнат популации на животински видове. Биологичното разнообразие ще запази сегашното си състояние. Не се очаква да се променят или нарушат хранителните вериги.

Очаквани въздействия

Реализацията на инвестиционното предложение е възможно да бъде свързано с нарушаване на местообитания на някои от видовете, без фатален край за самите тях. Въздействията ще са преки, с краткотраен характер, предвид бързата приспособимост на видовете към нови съседни територии. Обхватът на въздействието ще е локално и ограничено в разработвания участък. Като се има предвид, че усвояването на находището ще е етапно, в сравнително дългосрочен период от време, очакваните въздействия ще са незначителни.

2. Въздействие върху елементи от Националната екологична мрежа, включително на разположените в близост до инвестиционното предложение

В писмо изх. № 3002/7/21.08.2023 г. на РИОСВ-Благоевград е представено становището на компетентния орган по отношение изискванията на чл. 31, ал. 4 от Закона за биологичното разнообразие:

Съгласно разпоредбите на чл. 31, ал. 4 във връзка с ал. 1 от ЗБР и чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекта и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (обн. ДВ. бр. 73 от 2007 г., поел. изм. и дои. ДВ. бр. 94 от 2012 г.), , инвестиционното предложение подлежи на оценка за съвместимостта му с предмета и целите на опазване на защитените зони чрез процедурата по преценяване на необходимостта от оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) по реда и при условията на Глава трета от Наредбата за ОС.

При извършената проверка по отношение местоположението на инвестиционното предложение, спрямо границите на защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и на защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), е установено, че инвестиционното предложение не попада в границите на защитени територии по смисъла на ЗЗТ, както и в границите на защитени зони като част от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“ по смисъла на ЗБР.

3. Очакваните последици, произтичащи от уязвимостта на инвестиционното предложение от риск от големи аварии и/или бедствия.

Не се очакват негативни последици, произтичащи от изпълнението на инвестиционното предложение. Карьерните участъци с доказани запаси са сравнително неголеми площи, дейностите не са мащабни, пробивно-взривни работи няма, а насипищата образувани от скални материали са временни и малки на площ.

Няма предпоставки за развитие на процеси от типа на свлачища, ерозия, наводнения, заблатявания и др. При спазване на заложените мерки по техническата безопасност и аварийния план към проектите, при работа с машини за открит карьерен добив, възникване и риск от инциденти, аварии или бедствия е сведен до минимум.

Инвестиционното предложение не е свързано с рискове от големи аварии или бедствия.

За предотвратяването на аварии и управление на действията при бедствия, аварии и катастрофи при разработка на находище «Дълбок дол» ще се разработи и ще се прилага Аварийен план, който задължително включва:

- Идентификация на рисковете за възникване на производствени аварии и аварии в следствие природни бедствия и катастрофи;
- Действия и средства по известяване на персонала, пребиваващите в района на обекта и компетентните обществени органи за аварията;

- Действия за използване на лични предпазни средства, в зависимост от характера на аварията, както и действия по евакуация на хората, вкл. сборни пунктове и маршрути за евакуация;
- Действия за предотвратяване/ограничаване на въздействието върху здравето и живота на хората, населението и околната среда, в зависимост от характера на аварията;
- Действия на обществените служби за спешни действия (напр. „Спешна медицинска помощ“, „Пожарна и аварийна безопасност“);
- Действия за почистване на замърсяванията на площадката на обекта и нейните околности, предизвикани от аварията;
- Поименни отговорници за изпълнение на действията в плана;
- Актуални телефонни номера на отговорниците за изпълнение на действията в плана, ръководството на площадката, обществените служби за спешни действия и съседните предприятия.

Планът се разработва за всяко от поделенията на обекта и се съгласува с РСПБЗН. Спецификата на отделните производствени дейности обуславят необходимостта от различни видове мерки за предотвратяване на възникването на производствени аварии и инциденти, които биха оказали въздействие върху здравето на хората и околната среда.

За осигуряване на безопасна работа в кариерите по отделните участъци ще се спазват следните мерки:

- Разкривните и добивни работи ще се осъществява по разработен годишен проект и технологична инструкция; ще се провеждат периодични на наблюдения за свличания;
- За предотвратяване на опасностите от обрушавания и свличане на земни маси по време на експлоатацията е необходимо да се вземат предпазни мерки за повишаване устойчивостта на откосите, които се изразяват главно в спазване на следните условия: да не се натоварват работните и неработните бортове на кариерата с допълнителни земни маси;
- За обезопасяване на технологичните процеси при всички дейности се предвижда спазването на съответните инструкции за безопасна работа.
- За предотвратяване на пожар и действия при евентуалното му възникване, се изпълнява противопожарен план, съгласуван със специализираните органи; при възникване на инцидент, се сигнализира противопожарно звено; овладяването на пожара и последствията от него се осъществява от специализирани екипи;
- За предпазване от падане на хора и животни в изкопите на кариерата е предвидено поставяне на предупредителни табели, разположени на 3 м от съответния бордин;
- Не се разрешава преминаването на хора през откосите;
- Пътищата се поддържат редовно;
- При инцидент с хора се сигнализира спасителното звено и се предприемат действия, съгласно разработена инструкция. Провеждат се редовни инструктажи и обучение на персонала.
- В цялостния работен проект за разработка на находището ще бъде разработена част „Безопасност, хигиена на труда и пожарна безопасност“, съгласно:
- Изискванията на нормативните документи съгласно ЗБУТ.
- За снижаване на риска от разливи на горива и масла от строителната техника и автотранспорта, което би създавало опасност от замърсяване на почви, растителност и подземни води се предвижда: техническа поддръжка на строителните машини и автотранспортните средства, зареждане с гориво в багера с мобилна цистерна със специална помпа, поддържане на сорбиращи материали в близост до строителната площадка. При разлив, ще се предприемат незабавни действия по овладяването му и събиране на замърсените почви във варели, контейнери или други затворени съдове.
- Предотвратяване на изпускане на прахови емисии от неорганизиран източници - пътища, площадки за товаро-разтоварни работи. Предвидени са следните мерки: оросяване на площадки за товаро-разтоварни работи и пътища, товаро-разтоварни работи от възможно по-ниска височина.

- Не се очакват опасни вещества и смеси, съхранявани на площадката на кариерата, които да са равни или да надвишават количествата по Приложение 3 към Глава VII на ЗООС.

Считаме, че при спазване на проектните решения, технологичните регламенти и дисциплина, редовната ревизия и поддръжка на оборудването и съоръженията, съблюдаването на инструкциите по техника на безопасност, пожаробезопасност и охрана на труда, обектът може да работи без производствени аварии.

При настъпване на аварии в следствие на природни бедствия, стриктното изпълнение на предвидените мероприятия са предпоставка за адекватни действия на ръководството, персонала и за овладяване на аварийната ситуация без сериозни последствия за околната среда и населението от с. Абланица и региона.

4. Вид и естество на въздействието (пряко, непряко, вторично, кумулативно, краткотрайно, средно- и дълготрайно, постоянно и временно, положително и отрицателно).

Въздух

От направеното изследване за въздействието върху атмосферния въздух могат да се направят следните изводи:

По време на строителството въздействието върху атмосферният въздух ще бъде силно локализирано, отрицателно, пряко, краткотрайно, временно и обратимо. Степента на въздействие е ниска. Инвестиционното намерение няма да окаже ефект върху качеството на атмосферния въздух и околната среда.

По време на експлоатацията ще се отделят неорганизираны газо-прахови емисии от работните площадки, насипището, съоръженията за минни отпадъци и транспорта в находището. Въздействието ще бъде пряко, отрицателно, за целия експлоатационен срок, но локално, в района на работната зона и обратимо. Степента на въздействие е много ниска.

По време на закриването и рекултивацията на обекта видът на въздействие ще е локално, временно, краткотрайно и обратимо с много ниска значимост.

Води

Не се очаква въздействие върху количествата и качествата на повърхностните и подземните води в процеса на строителството, експлоатацията и закриването на кариерата.

Почви

Въздействието върху почвите от територията на обекта ще е пряко, дълготрайно и отрицателно в района на кариерните участъци. Въздействието върху почвите, разположени в съседство е косвено, дълготрайно и отрицателно, но с ниска значимост, главно чрез отлагане на прахо-газови емисии.

Земни недра

В следствие на извършването на добивни работи в концесионната площ ще се извеза полезно изкопаемо - гнайси, в резултат на което ще настъпят промени в геоложката основа. Като цяло въздействието може да се определи като пряко физическо, отрицателно и дълготрайно, с локален мащаб.

Флора и фауна

Въздействието върху земната повърхност, а от там и върху флората и фауната, ще е пряко и продължително върху площта на кариерата, пътищата и насипищата за откривни почвени материали. Ще бъде унищожена растителността. От животинските видове повечето ще я напуснат и ще се заселят в съседни територии. Прогнозата е за пряко отрицателно значително, в рамките на обекта, въздействие върху флората и фауната.

Имайки предвид, че обектът на бъдещата концесия е локализирана площ, се очаква представителите на фауната да се приспособят към новата среда и да не настъпят съществени изменения в тяхното състояние и популация.

Направеният оглед към момента не показва наличие на защитени растителни видове. След осъществяване на рекултивация съществува възможност за частично възстановяване на характерния за района растителен и животински свят.

Ландшафт

В етапа на строителството на кариерата и депата ще се получат изменения на основни ландшафтни (природни) геокомпоненти. Ландшафтът ще се превърне в техногенен.

В етапа на експлоатация ще се изземат геоложките пластове, представляващи полезното изкопаемо - гнайси. Ще се формира нов промишлен ландшафт – кариера, насипища.

При рекултивация функцията на ландшафта отново ще се смени – ще се преобразува в близък по характер до съществуващия.

При тези дейности и в посочените етапи нарушенията на ландшафтите и ландшафтните компоненти са преки, дълготрайни, отрицателни и постоянни.

5. Степен и пространствен обхват на въздействието - географски район; засегнато население; населени места (наименование, вид - град, село, курортно селище, брой на населението, което е вероятно да бъде засегнато, и др.).

Обхватът на въздействието е ограничен в района на находището и проектната концесионна площ.

Не се засягат населени територии, курортни селища и урбанизирани райони. Няма да има засегнато население от инвестиционното предложение поради отдалеченост и поради ниска степен на потенциалните емисии към околната среда.

6. Вероятност, интензивност, комплексност на въздействието.

В резултат от осъществяване на инвестиционното намерение ще се осъществи реално негативно въздействие върху земните недра. Липса на такова би означавало находището да не се разработва, т.е. да не се добива полезно изкопаемо. Реална е вероятността на поява на въздействието при реализация на инвестиционното предложение по отношение на компонентите на околната среда: атмосферен въздух, почви, ландшафт, растителен и животински свят.

По време на експлоатацията обектът ще оказва дълготрайно, постоянно въздействие върху земните недра чрез добива на полезно изкопаемо с висока интензивност.

Въздействието върху атмосферния въздух, почвите, растителността и животинския свят ще бъде дълготрайно (за периода на експлоатация) и с променлива честота.

Вероятността за възникване на въздействие от аварийни ситуации с техниката, съпроводени с разлив на нефтопродукти, може да се оцени като много малка. Към Цялостния проект за експлоатация на находището ще се предвиди план за ликвидиране на аварията, изготвен според изискванията на Правилника за организацията и дейността по предотвратяване и ликвидиране на последствията при бедствия, аварии и катастрофи. В него ще се предвидят технически и организационни мерки, свързани с отстраняването на аварията, като се уточнят конкретните задължения на всички работници и се определят отговорници за провеждане на отделните мероприятия. При инструктажа на работещите на рискови работни места ще бъде включено обучение за предотвратяване на производствени аварии и за действия при природни бедствия. При изпълнение на добивните работи не се очакват аварийни ситуации, водещи до залпови замърсявания на околната среда.

7. *Очакваното настъпване, продължителността, честотата и обратимостта на въздействието.*

По време на строителството описаните по-горе въздействия върху атмосферния въздух, почвите, растителността и животинския свят ще бъдат временни (за периода на строителството) и периодични. Дълготрайни въздействия ще бъдат формирани върху ландшафта вследствие на изграждане на елементите на инвестиционното предложение.

По време на експлоатацията обектът ще оказва дълготрайно, постоянно, необратимо въздействие върху земните недра чрез добива на полезно изкопаемо - гнайси.

Въздействието върху атмосферния въздух, почвите, растителността и животинския свят ще бъде дълготрайно (за периода на експлоатация) и с променлива честота.

Въздействието върху атмосферния въздух е обратимо.

Въвеждането на ефективен контрол ще осигури надеждна работа и вземане на превантивни мерки срещу пожари и пътно-транспортни произшествия. Стриктното спазване на аварийния план и технологичните инструкции е предпоставка за очакване на възможно минимална продължителност и честота на евентуални негативни въздействия.

8. *Комбинирането с въздействия на други съществуващи и/или одобрени инвестиционни предложения.*

Въздействие върху други съществуващи инвестиционни предложения няма. Отстоянието до най-близкото находище от подобен тип „Крибул“, за което има предоставена концесия за добив от МЕ е 2.9 км – *Приложение № 2*. Производствената дейност, която ще се извършва в това находище не противоречи на инвестиционното ни предложение и предвид отстоянието не се кумулира с него.

9. *Възможността за ефективно намаляване на въздействията.*

Възможност за намаляване на въздействията е ненатоварен график, редовно оросяване на пътищата при силно засушавания и спиране на дейностите по добив или преработка при неподходящи климатични условия. Ефективно ще бъде намалено въздействието от нарушения терен в кариерните участъци, след извършване на рекултивационните мероприятия.

Поради липса на значителни въздействия, не се налага разглеждането на такава възможност.

10. *Трансграничен характер на въздействието.*

Инвестиционното предложение няма трансгранично въздействие.

11. *Мерки, които е необходимо да се включат в инвестиционното предложение, свързани с избягване, предотвратяване, намаляване или компенсиране на предполагаемите значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве.*

Мерките, които следва да се имат предвид за намаляване на отрицателните въздействия върху компонентите и факторите на околната среда и на човешкото здраве при реализацията на инвестиционното предложение са:

- Развитие на минните работи при строго съблюдаване на концесионните граници;
- Експлоатацията на находището да не засяга земи извън концесионната площ;
- Изготвяне и стриктно спазване на проектите за изпълнение на насипищата за незамърсени почви и скална минна маса;

- Да се изготви проект за техническа и биологична рекултивация съгласно изискванията на Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт.

- Проектът да предвижда използването само на характерни за района тревни и храстови видове при биологичната рекултивация;
- Разработка на аварийен план и процедурите за неговото усвояване и реализиране от персонала. Аварийният план да се съгласува и изпълнява с компетентните органи;
- Товаренето и транспортирането на добитата суровина да се извършва без разпиляване;
- Осигуряване на редовни технически прегледи на транспортните средства;
- Движението на транспортната техника да става само по определените подходи до/от находището, като маркирането им следва да бъде задължително. Да се ползват покривала при транспортиране на насипни материали;
- Оросяване на пътните подходи и работните повърхности при сухо и ветровито време с оглед намаляване на праховите емисии;
- Засипване с отпадъци от скални късове на временните пътища в района на кариерните изработки с цел понижаване на запрашеността на въздуха от движението на автомобилите;
- Работа с изправна строителна и транспортна техника, отговаряща на изискванията за концентрация на замърсителите в отработените газове;
- Площадките за съхранение на масла и опасни отпадъци да бъдат изолирани;
- Добивът и експлоатацията на съоръженията за минни отпадъци и хумуса да се извършват съгласно работните проекти и при разработени технически, технологични инструкции и регламенти по техника на безопасност;
- Прилагане на вътрешни правила за безопасност и на правила за проверка на оборудването и на превантивна поддръжка;
- Да се изготви схема за събиране, временно съхраняване и транспортиране на отпадъците, образувани при експлоатацията на обекта, която да отговаря на нормативните изисквания по управление на отпадъците;
- Генерираните отпадъци да се предават само на оператори, титуляри на съответни разрешителни по ЗУО, въз основа на договори;
- При възникнали аварии, нанесените щети да се отстраняват незабавно;
- Постоянно поддържане в наличност на сорбенти за ГСМ;
- Да не бъде допускано замърсяването на площта на обекта и съседните му терени с различни нежелани продукти – гориво-смазочни материали, битови отпадъци и пр.;
- Маркиране на всички възможни места, застрашаващи човешкия живот;
- Периодични инструктажи и обучение по спазването на изискванията за безопасни и здравословни условия на труд;
- Осигуряване на необходимите лични предпазни средства и контрол за ползването им;
- Да бъдат обезпечени антифони за работещите на открито;
- След приключване на експлоатацията на първия кариерен участък „Запад“ да започва провеждането на мероприятия за възстановяване на нарушения терен, съобразно изискванията на проекта за рекултивация;
- Закриването и рекултивацията на обекта да се изпълняват съобразно одобрени проекти и утвърдени графици.

При експлоатацията на обекта ще се спазват изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд, Наредба № 7/23.09.1999 г. за минималните изисквания за

здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване, Наредба № 6/15.08.2005 г. за минималните изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на шум.

По Наредба № РД-07-2 от 16.12.2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд ще се провежда начален инструктаж, инструктаж на работното място, периодичен и ежедневен по определен график. За всеки инструктиран работник и служител ще има осигурена документация с личните подписи на инструктираните лица.

На територията на участъците няма да се използват или складираат опасни и вредни вещества, предизвикващи последствия върху човешкия организъм.

V. Обществен интерес към инвестиционното предложение.

Предоставена е обява за инвестиционното предложение, информация за преценяване необходимостта от ОВОС и предложение за план за управление на минни отпадъци в община Хаджидимово и кметство Абланица, както на хартиен, така и цифров носител /диск/.